

Z činnosti

Z konání Valné hromady OUČR ze dne 9.4.2008 v Holovousích

Úvod

Předseda OUČR přivítal přítomné a poděkoval za jejich aktivní účast na valné hromadě a hostitelům z VŠÚO za tradičně poskytnuté prostory. V úvodu valné hromady delegáti poblahopřáli k životnímu jubileu panu Miroslavu Varhaníkovi, který je nyní tajemníkem Středočeské unie.

Vystoupení hostitele – VŠÚO Holovousy

Ing.V.Ludvík, ředitel ústavu, informoval o několika zájemcích o koupi zámku, lesů a polností v Holovousích a o stále hrozbě výpovědi ústavu ze stávajících prostor. K rozvoji ústavu byla podána informace o snaze zpracovat projekt a přihlásit se do Operačního programu výzkum a vývoj pro inovace s cílem vybudovat centrum pro ovocnáře. Podali nové projekty, budou v řešení nové úkoly jako je třeba biologické pěstování jahodníku. Stále rostou požadavky na přípravu projektů, jejich zpracování, kontrolu a hodnocení. Problémy jsou s uplatňováním výsledků výzkumu, které musí být publikovány v recenzovaných nejlépe zahraničních časopisech, kde se za uveřejnění článku ještě musí platit řádově tisíce Euro. Provoz technických a prostorových izolátů je problematický, je podporován z národních zdrojů, ale EU tuto podporu omezuje, budoucnost je nejistá. Zrealizovali humanitární pomoc Ministerstva zahraničí ČR pro KLDR a vyrobili stromky jabloní, které dopravili na místo spolu s jedním pracovníkem ústavu, který na místě zabezpečil odborné poradenství.

Stav a činnost OUČR v uplynulém období

Stav a činnost OUČR za rok 2007 přednesl předseda OUČR pan Jaroslav Muška.

1. INFORMATIKA

- Marketingu ovoce vydáno 24 čísel – převeden do elektronické podoby, rozšiřuje se počet předplatitelů, Zpravodaj 5 čísel – archiv je na www
- Spolupráce se SZIF na vydávání TIS ovoce
- Zpracovali jsme měsíční informace o sklizni ovoce a zásobách jádovin, které smluvně využívá i MZe
- Spolupracovali jsme na odhadech sklizní a definitivní sklizni s ÚKZÚZ
- Sledujeme dovoz, vývoz, bilance, trendy, ceny

2. MzeČR, SZIF, PGRLE

- Podíleli jsme se na jednáních komoditní rady ovoce – SZIF
- Spolupráce se SZIF a Mze v oblasti integrované produkce
- Podíleli jsme se na zpracování situační a výhledové zprávy ovoce
- Zpracovali jsme pro Mze formou funkčních úkolů studie k integrované produkci, aktuální informace v sektoru, podklady pro jednání Evropské komise v sektoru ovoce a další
- Spolupracovali jsme v oblasti legislativy
- Podílíme se na procesu reformy Společné organizace trhu s čerstvým ovocem a zeleninou

3. Legislativa

- Významná náplň činnosti za uplynulý rok
- Legislativa k reformě Společné organizace trhu s čerstvým ovocem a zeleninou (v r.2007 se konalo 15 oficiálních jednání a řada konzultací)

- Agroenvironmentální opatření – integrovaná produkce
- - příprava novel legislativy (*zakázané úč. látky atd.*)
- - vyhodnocení zkušeností s HRDP
- - zajištění exkurzí pro pracovníky stát. institucí
- - připomínková a vypořádací řízení
- Program rozvoje venkova – osa I. (*priority ovocnářské výroby a školkařů*)
- Národní dotační tituly
- Připomínky a vyjádření k dalším legislativním návrhům

4. AKČR, nevládní sféra

- Spolupracovali jsme s AKČR (dotace, propagace atd.)
- Spolupráce se Zelinářskou unií v oblasti problematiky společné organizace trhu s ovocem a zeleninou a výstavnictví
- Spolupráce se Svazem vinařů a Zelinářskou unií v oblasti legislativy trvalých kultur – IP, pojištění apod.
- Komunikujeme s COPA-COGECA v Bruselu a spolupracujeme při přípravě stanovisek
- Řada jednání s pojišťovny o pojištění sadů

5. VÝSTAVNICTVÍ

- Prezentovali jsme se na výstavě HORTIKOMPLEX 2007 v Olomouci (spolu s OUMS)
- Zúčastnili jsme se veletrhu Salima 2008 v Brně za aktivní účasti OUMS
- Prezentovali jsme se na „Zahradě Čech“ za aktivní účasti UOSR.
- Prezentovali jsme se na výstavě „Zemědělec“ za aktivní účasti SU-OŠD
- Prezentovali jsme na výstavě „Země Živitelka“ za aktivní účasti UOJZČ
- Tyto výstavy navštívilo téměř 320 tisíc návštěvníků

6. PROPAGACE

- spolupracovali jsme s denním tiskem, odborným tiskem, pravidelně jsme komunikovali s ČTK, informace jsou Agrowebu a Agrisu, Zahradawebu,
- Několik televizních šotů ve zprávách – téma mrazy, nízká sklizeň, nerovnoměrné ochranné lhůty přípravků, apod.
- Proběhly tiskové konference, ke zhodnocení sezóny a k předvánoční akci
- koncem roku jsme za bohaté účasti všech druhů médií uspořádali akci "České jablko = dobrý skutek" a darovali jsme jablka sociálním zařízením.
- Vydali jsme aktualizovaný adresář OUČR
- www stránky, časté aktualizace, podrobné informace v sekci SISPO i Školkařského svazu, roční návštěvnost více než 10.000 uživatelů (za poslední rok se ztrojnásobila)
- Propagační materiály – s Mze (skládačka jablko), s Bayer (brožurka) , kuchařka „Hrušky v naší kuchyni“

7. OSTATNÍ ČINNOSTI

- Minoritní indikace – významná část náplně práce v r. 2007
- Podpora zachování některých přípravků v Bruselu (Ethrel, Gramoxone atd.)
- Zájezd Berlín Fruit Logistika – únor 2007
- Semináře byly pořádány na úrovni regionů a odborných svazů
- Spolupřátali jsme Ovocnářské dny v Hradci Králové (15.-16.1. 2008) spolu s VŠÚO

8. ZASEDÁNÍ PŘEDSEDNICTVA

- V polovině června ve VŠÚO před začátkem sklizní
- Konec srpna - výjezdní organizačně zajištěné UOJZČ v Chelčicích
- polovina listopadu – Holovousy
- polovina ledna - výjezdní zasedání při konání Ovocnářských dnů v Hradci Králové

Zpráva o stavu, činnosti a programu regionálních unií

OVOCNÁŘSKÁ UNIE MORAVY A SLEZSKA

Ovocnářská unie Moravy a Slezska je největší regionální unií, jejíž členové obhospodařují 4.250 hektarů sadů a školek. Mají 68 fyzických osob, 58 právnických osob, 14 školkařů a 8 ostatních členů. Aktivně se účastnili na přípravě i prezentaci výstavy Hortikomplex v Olomouci, veletrhu Salima v Brně a ve Znojmě na výstavě Zahrada Moravy. Během roku spolu s dalšími firmami organizovali některé semináře jako ochrana sadů, mechanizace v sadech a modré peckoviny. Předsednictvo se sešlo k řešení problémů v průběhu roku celkem čtyřikrát. Připojili se k akci „České jablko = dobrý skutek“ a poskytli jablka do několika sociálních ústavů. Vydali různý propagační materiál. Uspořádali zájezd do Rakouska. Připravují semináře pro členy, školení na Skalském Dvoře spojené s volební valnou hromadou již bylo. Koncem srpna plánují zájezd do Francie. Chtějí oživit spolupráci s Krajským úřadem v Brně.

VÝCHODOČESKÁ OVOCNÁŘSKÁ UNIE

VČOU je nyní nejpočetnější regionální unií, která sdružuje celkem 172 členů, kteří obhospodařují cca 4.000 ha sadů a školek. Předsednictvo se sešlo celkem 7 x. Ovocnáři se zúčastnili výstavy Hortikomplex. Uspořádali několik seminářů (např. k řezu, aplikaci pesticidů apod.). Podpořili předvánoční akci a darovali jablka do sociálních ústavů, tentokrát však s menší účastí. V rámci letošní valné hromady proběhl dvoudenní seminář na Seči. Plánují zájezd do Brna na Techagro. Připravují poradou školkařů a spolu s VŠÚO zájezd do Švýcarska na začátek září. Chtějí konečně zprovoznit vlastní webové stránky.

STŘEDOČESKÁ UNIE-OVOCNÁŘSKÉ A ŠKOLKAŘSKÉ DRUŽSTVO

Mají 52 členů, kteří obhospodařují 1726 ha sadů. Prezentovali se na výstavě „Zemědělec“ v Lysé nad Labem a to s úspěchem. Předsednictvo se sešlo celkem 5 x. Spolupracují s mikroregiony, nově chystají ve spolupráci s nimi „Slavnost květů“, projížďku rozkvetlými sady na kole. Plánují vytvoření regionální značky kvality, připravují videoprezentaci členských podniků a opět účast na výstavě Zemědělec v Lysé nad Labem, kde tentokrát chtějí změnit aranžmá. Plánují také změnu právní formy, která je družstvo a příliš neodpovídá vlastní činnosti, na neziskovou organizaci.

UNIE OVOCNÁŘŮ JIŽNÍCH A ZÁPADNÍCH ČECH

Aktivně se účastnili propagační akce a darovali jablka sociálním ústavům za účasti médií a uspořádali tiskovou konferenci. Uspořádali několik seminářů (např. setkání s obchodními partnery, se zástupci distributorů pesticidů) a slavnosti květů a plodů. Připravili výjezdní zasedání OUČR v jižních Čechách spojené s diskusním fórem „Ovoce“. Účastnili se výstavy „Země Živitelka“ v Českých Budějovicích a totéž připraví i na letošek. Mají celkem 44 členů a cca 1000 ha sadů. Měli volební valnou hromadu, kde se stal novým předsedou ing.Pavel Fríd, ovocnář ze Lhenic.

UNIE OVOCNÁŘŮ SEVEROČESKÉHO REGIONU

Mají 42 členů. V minulém roce se opět prezentovali na výstavě Zahrada Čech v Litoměřicích. Prezentace byla úspěšná. Aktivně se účastnili propagační akce a darovali jablka sociálním

ústavům. Podruhé připravují Slavnost květů ve dvou termínech – 26.4. a 3.5.2008 celkem na čtyřech místech kraje. Jsou velmi aktivní v propagaci. Uspořádali ovocnářský ples, mají novou webovou prezentaci (www.zdraveovoce-provas.cz).

Zpráva o stavu, činnosti a programu odborných svazů

SVAZ PRO INTEGROVANÉ SYSTÉMY PĚSTOVÁNÍ OVOCE

Valná hromada se konala 8.4. 2008. Přistoupilo dalších 6 členů. Nyní je ve svazu již 242 členů s výměrou 10.700 ha. Dotace na restrukturalizaci sadů i pro rok 2008 jsou podmíněny členstvím v SISPO. Seznam odrůd, které je možné vysazovat se státní dotací, je stejný jako v roce 2007. Platný seznam je na internetu. Na několika místech byla propagována ochranná známka a to i v zahraničí (Slovensko). Bylo vydáno několik propagačních předmětů (trička, letáčky, kuchařka atd.). Nárok na ochrannou známku mělo v roce 2007 celkem 72 podniků, podmínky splnilo 59 a 13-ti podnikům nebyla známka pro nesplnění některé z podmínek udělena. Podrobnosti o činnosti budou v zápise a na stránkách svazu, které lze nalézt na www.ovocnarska-unie.cz a následně kliknutím na známku SISPO.

ŠKOLKAŘSKÝ SVAZ

V lednu byla valná hromada, kde bylo potvrzeno stávající vedení svazu. Předseda se zúčastnil několika jednání mezinárodního školkařského svazu. V červenci plánují uspořádat seminář k meruňkám ve spolupráci se ZF v Lednici. Nově nabízejí výpěstky aktuálně na stránkách OUČR. Jednají s ÚKZÚZ ve snaze zabránit navýšení poplatků za služby a také o problematice sublicencí. Negativně přijali zprávu, že ovocné školky nemají nárok na zelenou naftu. Připravovali návrhy k minoritnímu rozšíření na herbicidy do školek.

SVAZ SKLADOVATELŮ

Valná hromada spolu se seminářem se uskuteční 21.5.2008 na ZF v Lednici. Program je připraven a zajištěn. Vloni zpracovali funkční úkol Mze k certifikátům kvality, který bude předán členům svazu na valné hromadě.

Program OUČR na rok 2008

1. INFORMATIKA

- vydávání Marketingu ovoce nadále čtrnáctidenně (pouze elektronicky), Zpravodaj 5 čísel ročně
- nadále spolupracovat se SZIF na programu TIS ovoce a v rámci sběru farmářských cen dle nařízení 2200/96
- podílet se na odhadech sklizní a sklizni (ÚKZÚZ)
- během letošního roku nadále zdokonalovat a aktualizovat vlastní WWW stránky na Internetu
- Příprava propagačních materiálů

2. MzeČR, SZIF, PGRLF

- aktivně se podílet na jednáních komoditní rady ovoce v rámci SZIF
- provádět expertní činnost v oblasti ovocnářství
- podílet se na zpracování situační a výhledové zprávy ovoce
- podílet se na legislativních záležitostech, zpracování dokumentů pro EU
- podílet se na úpravách podmínek integrované produkce na SZIF a Mze (*školení kontrolorů SZIF atd.*) a pozitivně prezentovat systém integrované produkce ve státní správě

- prosazovat zájmy ovocnářství v Programu rozvoje venkova na roky 2007-2013, podílet se na případných novelách
- Podílet se na legislativním procesu po reformě společné organizace trhu s ovocem a zeleninou (*příslušná nařízení vlády, Agroenvironmentální rámec atd.*)
- Pokračovat v jednáních s pojišťovny na vytvoření vhodného komplexního produktu

3. VÝSTAVNICTVÍ

- Salima (proběhla v březnu 2008)
- prezentovat se na výstavě FLORA - HORTIKOMPLEX v Olomouci,
- prezentovat se na Zahradě Čech v Litoměřicích
- prezentovat se na výstavě v Lysé nad Labem
- Prezentovat se na „Zemi Živitelce“ v Českých Budějovicích

4. PROPAGACE

- Další rozvoj spolupráce s denním tiskem, odborným tiskem, informace do ČTK, odhadech sklizní a sklizni a aktuálních problémech, komunikace s TV
- koncem roku uspořádat tradiční darování jablek sociálním zařízením za účasti médií, uspořádat tiskové konference v regionech
- Využít program „Ovoce do škol“ k vytvoření propagace ovoce ke zvýšení spotřeby a změny stravovacích návyků (*hledat spolufinancování ve státní správě*)
- Zaměřit se na propagaci v regionech a mikroregionech (*slavnosti květů, plodů, regionální značky kvality, spolupráce s MAS atd.*)

5. OSTATNÍ ČINNOST, PŘEDSEDNICTVO

- v tiskovinách OUČR dát prostor pro placenou inzerci firmám
- vydání aktualizovaného adresáře OUČR
- pořádání seminářů pro pěstitele organizovat v regionech a odborných svazech
- spolupořádat Ovocnářské dny v Hradci Králové spolu s VŠÚO
- Zajistit zasedání předsednictva 4 x dle plánu

Situace v ovocnářství (odbyt, dotace)

Stav zásob jablek v ČR k 1.4.2008 byl již jen cca 6 tisíc tun. Produkce bude brzy vyprodána, poptávka po jablkách je vysoká. Zásoby jablek v EU-15 jsou k 1.4. meziročně mírně nižší. Veškeré změny a podmínky dotací jsou k dispozici na webových stránkách Ovocnářské unie (www.ovocnarska-unie.cz), byly zveřejněny ve Zpravodaji č.1 a na seminářích na Skalském Dvoře, na Seči, ve Lhenicích a na Valné hromadě SISPO.

Minoritní indikace

Po odborné diskusi byly podány žádosti o rozšíření registrací u 19 přípravků, které by celkově řešily téměř 50 indikací proti škodlivým činitelům. Podmínkou tohoto rozšíření je úhrada za úkony Státnímu zdravotnímu ústavu ve výši 700 tisíc Kč a předložení všech dokladů od držitelů registrací, včetně souhlasu. V nejlepším případě budou tyto indikace povoleny pro příští sezónu. Pěstitelé budou včas informováni.

Propagace, informatika, výstavnictví

Byly zhodnoceny všechny výstavní akce, vesměs kladně a odsouhlasena účast na letošním rok. Dotace na výstavy jsou i letos ve stejné podobě jako v minulých letech, nelze očekávat však jejich navýšení. Byly diskutovány další možnosti a plány v oblasti propagace a informatiky. Po diskusi bylo odsouhlaseno zrušení odhadu sklizně k 31.7. roku s tím, že bude plně dostačující odhad k 15.6. a k 1.9., který provádí ÚKZÚZ za účasti pracovníků OUČR. Údaje

těchto odhadů jsou věrohodné. Otázkou zůstává sledování stavu zásob jaderovin, které OUČR provádělo ve spolupráci s Mze a tato spolupráce byla ze strany Mze vypovězena. Sledovat zásoby bude OUČR i nadále, o způsobu prezentace dat rozhodně předsednictvo. Delegáti byli seznámeni s návrhem propagace českého ovoce, který byl zpracován reklamní agenturou.

Různé a diskuse

- Mezi účastníky se diskutovalo o Ovocnářských dnech, zejména o návrzích témat do programu. Žádáme o zaslání témat na příští rok již nyní. Bylo konstatováno, že se zhoršila úroveň služeb v hotelu Černigov. Školkaři chtějí posunout termín tak, aby nekolidoval s akcí Svazu školkařů ČR jako každoročně.
- Diskutoval se návrh ovoce do škol, který byl v průběhu Techagra v Brně prezentován zástupcem Evropské komise. V rámci této akce se bude snažit OUČR získat prostředky na propagaci ovoce zaměřenou na děti a rodiny s dětmi.
- Byl vznesen návrh na možnost vytvoření Svazu pěstitelů bioovoce. OUČR je schopna v začátku svazu i finančně pomoci. Základem vzniku takového svazu je kromě iniciativy ze strany biopěstitelů zejména osoba, která by se touto problematikou zabývala.

Termíny různých akcí a žádostí :

- do 15.5. – podání jednotné žádosti na příslušné ZAPÚ o dotace na integrovanou produkci, SAPS a TOP-UP
 - 21.5. – seminář a valná hromada Svazu skladovatelů ovoce v Lednici
 - Červenec – seminář k pěstování meruněk, pořádá ŠS (bude upřesněno)
 - Srpen – seminář k ochraně sadů, pořádá VŠÚO, motorest Milovice (bude upřesněno)
- (ML)

Z Polska

Ukrajinci nepřijedou

Ovocnáři se obávají – bude málo brigádníků při sklizni ovoce? Ukrajince odstrašuje byrokracie s pracovním povolením. Někteří zemědělci již nechtějí zaměstnávat zahraniční pracovníky „na černo“ a ukrývat je před kontrolami celní správy. Proto začali masově registrovat u polských úřadů pozvání na jména brigádníků, především z Ukrajiny. Celní správa vystavuje víza pro legální zaměstnání. V druhé polovině loňského roku celní správa obdržela celkem 23 tis. takovýchto žádostí. Za první dva měsíce roku 2008 bylo zaregistrováno stejný počet těchto žádostí (jen za leden 2008 to bylo na 15 tis. žádostí). Většina žádostí byla na pracovníky z Ukrajiny, a převážně na práce do zemědělství. Zemědělci se ale obávají, že ztratí tyto brigádníky. Svaz ovocnářů Polské republiky má totiž informace, že polské konzuláty na Ukrajině zamítají žádosti o pracovní víza, i když jsou předkládány pozvání z Polska. V takovéto situaci si Ukrajinci budou raději vybírat Portugalsko či Španělsko, kde si vydělají více a tyto země si nekladou zvláštní podmínky při vstupu. Dominik Woźniak ze skupiny producentů Rajpol potvrdil, že obdržení pracovního povolení je loterie. Zároveň přiznává, že v regionu okolo Grojce by ovocnáři uplatnili několik tisíc sezónních pracovníků ze zahraničí, jelikož jsou stále větší problémy sehnat polské pracovníky na práci. Firmy, které rekrutují pracovníky na Ukrajině se přesunují z regionů sousedících z Polskem do Kyjeva a dále na Východ. Přitom Polští ovocnáři jsou ochotni zaplatit za těžkou práci v přepočtu až 1.000 Kč/den.

(Sadownictwo.com.pl-VK)

Konec Ruského embarga na zeleninu a ovoce

Ředitel veterinární správy Ruské federace Siergiej Dankwert má 26. března 2008 přijet do Bruselu podepsat Porozumění mezi Evropskou unií a Ruskou federací ve fyto-sanitárních otázkách. Toto porozumění má být konečným bodem Ruského omezení obchodu s Polskem. Podepsání porozumění znamená, že po odvolání embarga na polské maso v prosinci 2007 a část zemědělských produktů v lednu 2008, embargo na rostlinné produkty určené ke konzumaci (ovoce a zelenina) bude moci být zrušeno. Díky tomu obchodní vztahy mezi Ruskou federací a Polskem se vrátí do stádia před listopadem 2005. Porozumění EU-RF má také regulovat zbytkové množství pesticidů v produktech exportovaných do RF. Překročení norem v polských produktech bylo jedním z důvodů zavedení embarga. Současně se skončením ruského embarga přestane existovat důvod, pro který Polsko vetovalo v roce 2006 začátek negociace mezi EU a RF ve věci nového porozumění a spolupráce. Ministr zemědělství Marek Sawicki míní, že jestli porozumění bude podepsáno, tak drobné ovoce z nadcházející sklizně budou moci být bezprostředně exportovány do Moskvy a St. Peterburgu.

(netb.pl – VK)

Vratka DPH pro zemědělce vzroste z 5 na 6%

Sazba vratky DPH pro tzv. paušální zemědělce bude zvýšena z 5 na 6%. Takto to odsouhlasil Polský Sejm, když novelizoval zákon o DPH. Novela vejde v platnost 1.5.2008. V tento den Polsko ztrácí právo na sníženou 3% sazbu DPH na zemědělské produkty. Od 1.5.2008 vzroste DPH na hnojiva a přípravky na ochranu rostlin na 7%. Do konce roku 2010 bude v Polsku nadále platit 3% sazba DPH na nezpracované zemědělské produkty, jako např. obilí, brambory, zelenina, maso a mléko. S tímto souhlasili v prosinci 2007 ministři financí zemí EU. Zvýšení vratky DPH pro zemědělce je svázané s faktem, že od 1.5.2008 vzroste sazba DPH na zemědělské produkty z 3 na 7%.

(ppr.pl-VK)

Daň z příjmů

V Polsku zemědělci, jako jediná skupina neplatí daň z příjmů fyzických osob. Udržování této situace znemožňuje zavedení reformy vesnice. O zavedení daně z příjmu se v Polsku hovoří již několik let, ale politici se tomuto doposud vyhýbali. Změny, které by vešly v platnost ve vesnických hospodářstvích si nutně vyžádají vykalkulování reálných zisků či ztrát v zemědělských hospodářstvích. Bez tohoto se nedají udělat změny v současném systému KRUS (Pokladna společné zemědělské pojišťovny). Nelze platit zálohy pokud není známa reálná finanční situace majitele hospodářství či osob v něm zaměstnaných. Další problém je také systém slev na děti, které nemohou využívat majitelé hospodářství. Strana Obyvatelská platforma navrhuje zdanění zemědělských výnosů již od roku 2010. Tato otázka je velice složitá politicky tak i organizačně. Obyvatelé vesnic mohou brát zavedení této daně jako snížení i již tak malých příjmů. Navíc mnoho zemědělců nevede účetnictví, proto bude pro ně velmi složité vykalkulovat příjmy, náklady a výnosy hospodářství. Ve všech zemích EU15 zemědělské výnosy podléhají zdanění. Ale neexistuje jednotný systém. Jestli je možné převzít daňový systém z některé ze zemí EU, nebo vymyslet vlastní originální metodu? Současná forma zemědělských daní je tzv. Zemědělská daň, placená od množství obhospodařované půdy, která jde do rozpočtu vesnic. Nikdo neví, co se stane s rozpočty vesnic, kdyby vešla v platnost daň z příjmu.

(rolna.tvp.pl – VK)

Znepokojení polských producentů se změnou v předpisech o ochraně rostlin

Polský poslanec Miroslaw Maliszewski, který je autorem interpelace v záležitosti změn týkajících se přípravků na ochranu rostlin, míní, že polští producenti budou mít velké problémy, pokud vstoupí v platnost změny, které připravuje Evropská komise s ohledem na uvádění do oběhu chemických přípravků. Evropská unie chystá omezit používání chemických přípravků, diskuse na toto téma začaly koncem minulého roku. Polské sdružení pro ochranu rostlin míní, že pokud se podaří Komisi prosadit nové nařízení, zmizí z Polského trhu 60% fungicidních přípravků a více než 80% insekticidních přípravků. Míněním polského poslance se tyto změny nejvíce dotknou polských ovocnářů.

(FAMMU/FAPA – VK)

Ze zahraničí

Řecko: Sběrači jahod se porvali s majiteli plantáží

K několika rvačkám mezi řeckými majiteli jahodových plantáží a sběrači plodů z řad imigrantů z Blízkého východu a jižní Asie došlo u města Nea Manolada na západě poloostrova Peloponés. Konflikt propukl poté, co zde na tři tisíce dělníků vstoupilo do třídní stávkou za vyšší mzdu. Zaměstnavatelé to ale odmítali s tím, že by zkrachovali. Z obav před zkázou nesesbírané úrody ale nakonec ustoupili a zvýšili denní mzdu sběračů z 22 na 28 eur (z 550 na 700 Kč). Výsledkem potyček byla zranění tří členů levicových odborů, které dělníky podporovaly, a zatčení jednoho farmáře. Šlo o první případ, kdy si dělníci najímaní na krátkodobé práce v Řecku vynutili zvýšení mzdy. Většina z nich jsou imigranti žijící v nuzných chýších a pracující za platy, které leží hluboko pod řeckým průměrem. Nea Manolada leží v provincii Iliá, odkud pochází 90 procent veškeré řecké produkce jahod. Zemědělská výroba zde utrpěla citelné ztráty při loňských lesních požárech. V Řecku žije více než 1,2 miliónu přistěhovalců, kteří do země přišli ilegálně. Na 700 tisíc z nich mezitím svůj pobyt již zlegalizovalo.

(BBC)

Francie: Králíci útočí, panika na venkově

Roztomilí chlupatí ušáčci? Podle francouzských farmářů spíše nenasytné bestie. Sílící invaze králíků likviduje nejen jejich úrodu, ale ničí i sousedské vztahy. Vinu za přemnožení zvířat házejí zemědělci, myslivci a vlastníci půdy jeden na druhého. Neváhají jít ani před soud. Francouzský venkov hlásí pohotovost. Takové počty divokých králíků země nezažila již celých třicet let.

Všeobecné zoufalství došlo tak daleko, že pěstitelé zeleniny a obilí své sousedy žalují, že ušákům rychlé množení umožnili. Soud pro ně má pochopení. **Za to, že v lesích nevystřílel dostatek králíků, "napařil" jednomu myslivci z regionu Picardie pokutu 1439 eur.** Jde o postih za škody, které tím způsobil dvěma okolními farmářům.

Francouzské internetové servery jsou podobných historek plné.

O velký problém jde zejména na severovýchodě země, kde králíci za poslední dva roky zažívají přímo explozi. Nenasytná zvířata (jeden králík za den spotřebuje asi půl kila potravy) za sebou zanechávají tisíce akrů zdevastované zemědělské půdy.

Ztráty farmářů se podle úřadů mohou na jednom akru pohybovat od osmdesáti do tisíce eur.

Pojišťovny již ale odmítají škody proplácet. Postižení se proto snaží "hojit" na majitelech sousedních pozemků. Podle francouzských zákonů jsou povinni zabránit "nadměrnému počtu" králíků na své půdě.

Důvodem přemnožení králíků je příhodné počasí z loňského léta, díky němuž králíčí rodinky slavily mnoho přírůstků, a také rostoucí odolnost vůči myxomatóze. Do Francie se toto virové onemocnění dostalo ilegálně v roce 1952, když je o dva roky dříve v rámci boje s králíčí populací uměle rozšířila Austrálie.

Farmáři však trvají na tom, že hlavní vinu na současné kritické situaci má stále laxnější přístup úřadů a majitelů půdy a omezení pravidelných odstřelů.

O králíky, tradičně oblíbenou pochoutku francouzské kuchyně, prý již rekreační lovci nemají zájem. Dávají přednost vysoké.

Radost z likvidace králíků se ale ve Francii přenáší jinam - k herním konsolím. Videohry "Les Lapins Crétins" (Kreténští králíci) si získávají stále větší popularitu a králíčí monstra z kosmu jsou nekonečným zdrojem vtipů i na internetu. Alespoň tam mohou rozhořčení farmáři nalézt malou útěchu.

(Týden)

Španělsko: Škody mrazem na květech jabloní a hrušní

Svatý týden přinesl do Španělska zimu a mráz: 3 dny se pohybovaly noční teploty od 3°C do -4,5°C. V posledních dnech přicházejí různé zprávy o škodách mrazem na jabloních a hrušních ve Španělsku. Většinou pocházejí z El Bierza ze severozápadní španělské provincie Aragon. Mluví se o výskytu větších škod až 50% poškození květů u jabloní a hrušní. Obzvláště jsou zasaženy u jabloní renety a u hrušní odrůda Konference. Přesné škody nebyly ještě vyčísleny. V celém regionu Aragon bylo v roce 2007 sklizeno asi ¼ španělské produkce jablek a 18% produkce hrušek. Pokud nebudou zasaženy další oblasti Španělska nebude mít toto poškození zásadní vliv na celkovou produkci země. Existují však také zprávy z Katalánska o silných škodách mrazem ve vyšších polohách a rovněž i o poškození kroupami, hlavně v oblasti Palafolls a Malgratu de Mar. Do jaké míry byly poškozeny jabloně a hrušně zůstává nejasné, protože nebyla předložena žádná konkrétní hlášení. V Katalánii byla v roce 2007 vyprodukována polovina sklizně jablek a hrušek ve Španělsku. Ve Španělsku se sklídilo v roce 2007 asi 570 000t jablek a 450 000t hrušek.

(ZMP-ML)

EU: Prudký nárůst cen zemědělské půdy

V Evropské unii prudce roste zájem o zemědělskou půdu. Ceny polností táhnou vzhůru především rostoucí ceny komodit, které v obchodech pocítily i spotřebitelé. Tento trend ještě podporují některé realitní fondy, které místo nákupu klasických nemovitostí začínají investovat do zemědělské půdy. Napsal to deník Financial Times. Jen ve Velké Británii cena za akr půdy (0,405 hektaru) v poslední době vzrostla o zhruba 40 procent, přitom posledních 20 let zůstávala prakticky stejná. "Není to jen půda v Británii, jejíž hodnota prudce roste. Růst cen komodit zvýšil zájem investičních fondů o levnou půdu především ve východní Evropě, kde je spousta neobdělávané, ale velmi úrodné půdy," řekl deníku Andrew Shirley, jeden z šéfů realitní společnosti Knight Frank, která se chystá otevřít zemědělský investiční fond. Rozdíly v cenách polností na západě a východě Evropy jsou propastné. V Litvě mohou zájemci pořídit hektar zemědělské půdy za 734 eur, což je zhruba 18.000 korun. Naproti tomu v nejdražším Lucembursku stojí hektar pole více než 160.000 eur, tedy více než čtyři miliony korun. I v bývalých postkomunistických zemích ale cena roste. Jen v Polsku se průměrná cena od roku 2003 do roku 2006 zvýšila o 60 procent. V sousední Ukrajině, která sice není členem unie, se cena za hektar nejurodnější půdy za poslední rok zvýšila o polovinu na 3500 dolarů (zhruba 56.000 korun). Celá řada východoevropských států sice zavedla určitá omezení pro nákup půdy, ale pro investiční fondy je není těžké obejít. Polsko například cizincům zakázala nakupovat půdu až do roku 2016. Zájemci si ale mohou v Polsku založit firmu a prostřednictvím ní "vyhlédnuté" pozemky nakoupit. Poměrně levná půda se ovšem dá najít i na západ od českých hranic. Nejlevnější je ve Francii, kde ale platí poměrně přísná omezení.

Cena za hektar se pohybuje kolem 6000 eur (150.000 korun), ale prodejce musí půdu ze zákona nejdříve nabídnout mladým farmářům. I v zemi galského kohouta však ceny vzrostly od roku 2003 zhruba o 50 procent. Kromě vyšších cen komodit za vyšší poptávkou stojí údajně i přísnější pravidla pro ochranu životního prostředí. "Musíte udělat více, abyste vyprodukovali stejný objem," uvedl šéf dánských zemědělských odborů Peter Gemaelke. Podle něj omezení u dusíkatých hnojiv výrazně snížilo výnosy z hektaru půdy. Přes rostoucí zájem o zemědělskou půdu někteří experti varují před přehnaným optimismem. Především ve spojitosti s krizí na finančních krizích, kterou v řadě zemí doprovází propad cen klasických nemovitostí. "Dokud nebude jasno o hloubce celého problému, je třeba být opatrný," dodal Mark McAndrew z britské realitní společnosti Strutt and Parker.

(Agroweb)

Jižní polokoule: hlásí méně jablek

Nabídka jablek z Brazílie, Argentiny, Chile a Nového Zélandu v západní Evropě je oproti loňskému roku nižší. Důvodem je nižší sklizeň daná menší velikostí plodů, ale také přesunem na jiné trhy. Produkce jižní polokoule objevila nové možnosti obchodu a intenzivněji zásobuje především ruské a asijské trhy. První prognózy mluví o možném poklesu exportu do Evropy oproti loňskému roku až o -10%.

Brazílie: Nižší sklizeň a nové odbytové trhy

Předem pro Brazílii prognózovaný pokles produkce jablek se potvrdil během sklizňových prací. Jenom u odrůdy Gala tvořila odchylka oproti loňskému roku -15%. Vývoz u jablek se lišil od brazilské statistiky vnějšího obchodu ke konci února o -6% (15 126t). Do EU bylo vyvezeno o 20% méně než vloni (11 855t). Naopak více než v loňském roce bylo vyvezeno do východoevropských zemí, na střední Východ, do Asie a střední Ameriky. Nárůst byl procentuálně vysoký, ale celkové množství s výjimkou Ruska statistiku západoevropských zemí nepřekročilo.

(ZMP-ML)

Rusko: Dovozy jablek budou rekordní

Podle zpráv Fruit-Info bude rekordní nárůst dovozů jablek do Ruska letos pokračovat a překoná tak poprvé hranici 1 milion tun. Předpokládá se, že v letošním roce by se mohlo do Ruska dovézt 1,1 až 1,2 mil. Tun jablek. Konečná výše dovozů však bude záležet na sklizni jablek v Polsku a Číně, jako u klíčových dovozců na tyto trhy. Objem dovozů bude také závislý na poptávce, kterou ovlivňuje úroveň cen za banány a citrusy.

(Agrooglyad-ML)

Pomocné látky

Japonské tekuté hnojivo k podpoře růstu a výnosu

Japonská společnost Cosmo Oil ve spolupráci s firmou RYJO, s. r. o., Račetice, již druhým rokem představuje na českém trhu novinku – podpůrné hnojivo Pentakeep Super. Jde o první hnojivo na světě, které obsahuje jako hlavní složku 5-aminolevulovou kyselinu (ALA). Ta zvyšuje biosyntézu chlorofylu, fotosyntetickou kapacitu, reguluje dýchání, zlepšuje využití živin a zvyšuje odolnost vůči stresu z prostředí. Také zlepšuje růst rostlin při nedostatku světla, odolnost proti chladu, toleranci k zasolenosti. Má v pěstitelské praxi široké spektrum použití. Složka 5-amino-levulová kyselina (ALA) v hnojivu Pentakeep Super je unikátním prekurzorem chlorofylu hemu a v rostlinách ji produkují fotosyntetické bakterie. ALA zvyšuje transformační rychlost přeměny nitrátových iontů na amonné, což zároveň významně ovlivňuje schopnost rostlin absorbovat živiny. ALA se nachází rovněž v živočišných

organismech, v nichž plní významné funkce. Je to aminokyselina bez negativního vlivu na lidský a zvířecí organismus.

Biologicky aktivní látka ALA

ALA (5-aminolevulová kyselina) je biologicky aktivní látka, která se nachází přirozeně v organismu. Je známo, že vysoce koncentrované dávky ALA lehce metabolizují a jsou skladovány jako protoporphyrin IX (PPIX), čímž zvyšují citlivost na světelnou expozici. To vedlo k vytvoření řady studií o využití látky jako herbicidu a pro fotodynamickou terapii (PDT) s tím, že některé aplikace byly již využity komerčně. Při dávkách s nízkou koncentrací se zjistilo, že ALA podporuje růst rostlin a zvyšuje sklizňový výnos a kvalitu. Na tomto fenoménu je založena výroba některých hnojiv. Je známo, že ALA je součástí širokého spektra biologické aktivity a probíhá výzkum a vývoj pro různé využití v rostlinné, biochemické a lékařské oblasti. Firma Cosmo Oil byla úspěšná ve vývoji technologie pro velkovýrobu ALA. Je rozhodnuta dodávat vysoce kvalitní, nenákladnou ALA pro naše zákazníky. Jak už bylo řečeno, jde o první tekuté hnojivo na světě obsahující 5-aminolevulovou kyselinu, která se řadí mezi přírodní aminokyseliny. Obsahuje promotor fotosyntézy. Ne všechny aminokyseliny jsou pro rostliny účinné. Pentakeep Super je formulován s vhodnou koncentrací 5-aminolevulové kyseliny.

Účinky ALA u rostlin: zvyšuje chlorofylovou biosyntézu, zlepšuje kapacitu fotosyntézy, kontrola dýchání v temnu, rozšiřuje skulinu průduchu, podporuje účinek hnojiva, zvyšuje odolnost vůči stresu z prostředí

Účinky Pentakeep Super : zvyšuje výnos a kvalitu, udržuje barvu listů, zlepšuje růst rostlin a zdravý vývoj sazenic, překonává přetížení rostlin, udržuje zdravý růst při nepříznivých podmínkách (nízké teploty, málo slunečního svitu, dehydratace a škody díky akumulaci soli a další).

Toto hnojivo obsahující ALA bylo již představeno na trhu v Japonsku, Koreji, USA a v zemích Evropské unie. Producenti zeleniny, ovoce, chmelu, vinné révy a květin hodnotí použití Pentakeepu Super velmi příznivě.

Možnosti aplikace Pentakeep Super

Způsob aplikace	Roztok (ml na 100 litrů vody)	dávka vody (l) / ha	Pentakeep Super (kg) / ha	Pentakeep Super (l) / ha	Doba mezi aplikacemi (týdny)
na list	18 – 20	2 000	0,5	0,39	1 – 2
kapková závl.	6 – 7	6 000	0,5	0,39	1 – 2

Možnosti aplikace hnojiva Pentakeep Super

Zelenina	rajčata, okurky, jahody, papriky aj.
Listová zelenina	špenát, zelí, hlávkový salát aj.
Ovoce	třešně, jablka, víno aj.
Květiny	růže, chryzantémy, cinerárie
Polní plodiny	mák, brambory, cukrovka, travní porosty
Ovocné dřeviny	maliny

Důležité sdělení

Distribuce a používání přípravku ETHREL v roce 2008.

Vážení obchodní přátelé,

počátkem roku 2008 stanovily příslušné orgány Evropské unie nové hodnoty MRL pro účinnou látku ethephon. Jejich úroveň byla taková, že prakticky znemožňovala používání přípravku ETHREL v ovocnářství.

V minulých týdnech ovšem došlo k minimálně ročnímu odložení platnosti tohoto rozhodnutí se záměrem opětovného přehodnocování MRL této účinné látky.

Pro distribuci i ovocnářskou praxi to znamená, že přípravek ETHREL je možné na základě řádné registrace nadále používat v plném rozsahu a bez jakéhokoliv omezení. Přestože není ze shora uvedených důvodů zpravidla zařazen v letošních distributorských cenících, bude u Vašich dodavatelů přípravků plně k dispozici a můžete jej požadovat.

Ing. Marian Havlíček, Product manager, Bayer CropScience

Dotace

Vláda schválila doplňkové platby – dotace budou nově i pro sady !

Stát letos vyplatí zemědělcům na doplňkových platbách k přímým podporám EU celkem 7,2 miliardy korun, které si mezi sebou rozdělí téměř 25 tisíc žadatelů. Podle návrhu ministra zemědělství Petra Gandaloviče, který minulý týden schválila vláda, budou doplňkové platby i nadále určeny především pro sektory znevýhodněné evropským systémem jednotné platby na plochu zemědělské půdy. „Součástí návrhu je letos rozdělení plateb na platby vázané na produkci, takzvané kaplované, a platby oddělené od produkce, tedy dekaplované, podle závazných pokynů Evropské komise.“ uvedl Gandalovič s tím, že návrh vychází z loňského nařízení vlády. Platby vázané se budou poskytovat pěstitelům lnu, chmele a chovatelům ovcí, koz a krav bez tržní produkce mléka. Platby oddělené od produkce pak mohou žadatelé získat na zemědělskou půdu, brambory pro výrobu škrobu, přežvýkavce a chmel. Letošní nařízení stanoví pro len jen platbu vázanou na produkci. Platba na chmel a přežvýkavce bude rozdělena do dvou částí. Zemědělci dostanou část podpory podle aktuální produkce v daném roce, tuto podporu ale omezuje maximální výše platby daná přístupovou smlouvou. Zbývající část podpory se pak určí podle výměry půdy nebo podle počtu zvířat. **Nově návrh zavádí doplňkovou platbu na zemědělskou půdu, která nahrazuje loňskou platbu na plodiny na orné půdě.** Podle Gandaloviče by současný návrh měl také snížit administrativní zátěž spojenou se správou systému. Podle informací MZe vydá ministerstvo metodiku ke zmíněnému nařízení až po jeho zveřejnění ve Sbírce zákonů, což by mělo být nejpozději 15.dubna, kdy nabývá účinnosti. Jak pro Agroweb uvedl prezident Agrární komory ČR Jan Veleba, zemědělci jsou s rozhodnutím vlády relativně spokojeni, protože schválená finanční částka v návrhu je 571 milionů korun vyšší, než se původně předpokládalo a zřejmě by nemusela být konečná. „My máme jakousi gentlemanskou dohodu s ministrem zemědělství i s ministrem financí, která nám umožňuje se v průběhu roku k této problematice vrátit, protože na výplatu je ještě čas. Osobně si však myslím, že to nebude třeba díky rychle zpevňujícímu kurzu koruny,“ řekl Veleba. V současné době totiž představuje zmíněná částka 7,2 miliardy korun zhruba 27,11 procenta navýšení přímých plateb, takže bude-li tento růst pokračovat, v závěru roku by měla tato podpora dosáhnout maximálních 30 procent jak nám umožňují přístupové dohody s Evropskou unií, konstatoval Veleba.

(Agroweb)

Restrukturalizace ovocných sadů pro rok 2008 je navýšena !

Vláda vyhověla žádosti ministra zemědělství Petra Gandaloviče o poskytnutí prostředků vládní rozpočtové rezervy na podpůrné programy zemědělství a žádosti o povolení použití prostředků rezervního fondu organizační složky státu Ministerstva zemědělství na jiný účel a změny závazných ukazatelů státního rozpočtu. Informoval o tom mluvčí ministerstva Petr Vorlíček. Celkově tak bude podle něj moci MZe využít 390 mil. Kč nad rámec resortního rozpočtu schváleného na konci loňského roku. 130 mil. Kč bylo uvolněno z vládní rozpočtové rezervy a 260 mil. Kč je převedeno do výdajů letošního roku z rezervního fondu ministerstva. „Dohodu s ministerstvem financí považuji za velmi důležitou a výsledek můžeme pokládat za úspěch. Navýšení prostředků je určeno pro konkrétní programy, které v rámci schváleného státního rozpočtu na rok 2008 přišly zkrátka,“ uvedl ministr zemědělství Petr Gandalovič. Návrh, který vláda schválila, řeší zvýšení prostředků na podpůrné programy v celkové výši 210 milionů korun do sedmi programů. 90 milionů korun je vyhrazeno na program 8. Nákazový fond – likvidace kadáverů. „Navýšení prostředků v tomto programu umožní zejména realizovat podporu chovatelům prasat na částečnou úhradu spojenou s neškodným odstraňováním kadáverů se sazbou blížící se částce 3 koruny na kilogram kadáveru. Původní rozpočet počítal z částkou 1 koruna na kilogram,“ upřesnil ministr. **Po 25 milionech korun bude vyčleněno pro program 1.R. Podpora restrukturalizace ovocných sadů** a program 3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin. 50 milionů korun je určeno pro program 13. Podpora zpracování zemědělských produktů, 10 milionů korun na program 10. E. Podpora České technologické platformy pro potraviny. Po 5 milionech korun je vyhrazeno na program 5. Podpora Národního hřebčína Kladruby nad Labem, Zemských hřebčinců Písek a Tlumačov a program 10.D. Podpora evropské integrace nevládních organizací. Po této úpravě bude směřováno v rámci rozpočtu kapitoly v roce 2008 na podpůrné programy v zemědělskopotravinářském komplexu celkem 1,16 miliard korun. Celkem 160 milionů korun z rezervního fondu resortu je určeno na dotaci Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu. Tato částka je určena na marketingovou podporu značky KLASA. Částkou 20 milionů korun z rezervního fondu resortu je, podle návrhu, posílen program vodního hospodářství Výstavba a obnova infrastruktury vodovodů a kanalizací.

(Mze)

Informace ze SZIF

Jednotná žádost o dotace

Nezapomeňte **do 15.5.2008** podat jednotnou žádost o dotace na rok 2008 na Integrovanou produkci, platbu na plochu SAPS a národní doplňkovou platbu TOP-UP.

Žádost můžete vyplnit sami za pomoci portálu Farmáře nebo Vám příslušnou žádost předpřipraví místně příslušná ZAPÚ.

Úřední hodiny na regionálních odborech SZIF

Od 1. 5. 2008 se na všech regionálních odborech SZIF zavádějí úřední hodiny ve dnech **pondělí a středa od 8:00 do 12:00 hod. a od 13:00 do 16:00 hod.**

Návštěvu mimo úřední hodiny je možno dohodnout na níže uvedených telefonních číslech.

Praha

Slezská 7, 120 56 Praha 2
227 010 460, 227 010 474

České Budějovice

Rudolfovská 80, 370 21 České Budějovice
387 004 801, 387 004 802

Ústí nad Labem

Masarykova 19/275, 403 40 Ústí nad Labem
475 651 152

Hradec Králové

Ulrichovo nám. 810, 500 02 Hradec Králové
495 070 300, 495 070 349

Brno

Kotlářská 53, 602 00 Brno
541 614 112 , 541 614 151

Olomouc

Blanická 1, 772 00 Olomouc
585 526 511

Opava

Horní nám. 2, 746 57 Opava
553 696 153

Upozornění

V případě, že dostanete rozhodnutí o dotaci (např. na integrovanou produkci) můžete vyplnit „Prohlášení o vzdání se odvolání“ a zaslat na příslušný útvar SZIF. Urychlíte tím výplatu dotace. Formulář naleznete na www.szif.cz

Formulář pro vzdání se odvolání nemusí obsahovat úředně ověřený podpis.

SZIF maximálně vyčerpá program „Horizontální plán rozvoje venkova“

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) vyplatil koncem března poslední finanční prostředky ze zdrojů programu Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP). Z celkové částky 19 646 170 483,92 Kč, která byla částečně použita i na doplacení Speciálního předvstupního programu pro zemědělství a rozvoj venkova (SAPARD), zůstalo nedočerpáno pouhých 445,79 Kč. Česká republika tak prostřednictvím SZIF v maximální možné míře vyčerpala finanční prostředky získané z Evropské unie. Horizontální plán rozvoje venkova byl pro Českou republiku schválen Evropskou komisí v květnu 2004, s platností do konce roku 2006. Prioritou HRDP bylo zajištění trvale udržitelného rozvoje zemědělství, venkova a jeho přírodních zdrojů. HRDP byl rozdělen do 5 opatření: Předčasné ukončení zemědělské činnosti, Méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními omezeními (LFA), Agro-environmentální opatření, Lesnictví a Zakládání skupin výrobců. Od 28. března 2008 probíhají výplaty dotací na tato opatření již z Programu rozvoje venkova (PRV), který byl schválen na období 2007 - 2013 a rámcově tedy na HRDP navazuje. Všechna opatření v rámci HRDP byla dle pravidel financována ze 75% Evropskou unií a z 25% Českou republikou.

Informace k vyšší moci

Informace pro žadatele týkající se zásahu vyšší moci – úmrtí, vyšší moci – výjimečných okolností, změny žadatele a ukončení zemědělské činnosti.

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) připravil a v sekci Plán rozvoje venkova (PRV) umístil Informaci pro žadatele týkající se žádostí, které se vztahují zejména k opatřením: Agroenvironmentální opatření (AEO), Jednotná platba na plochu (SAPS), Platba v méně příznivých oblastech (LFA), Lesnictví, Národní doplňková platba (TOP-UP) a došlo u nich k některé z níže uvedených skutečností:

- úmrtí žadatele
- vyšší moci – výjimečným okolnostem (např. vyvlastnění části pozemku, vážná přírodní katastrofa, epizootická nákaza, restituce, pozemkové úpravy atd.),

- změna žadatele v rámci přeměny obchodní společnosti dle obchodního zákoníku (např. zánik společnosti bez likvidace, rozdělení společnosti, sloučení atd.) a dále v rámci smluvního převodu dle smlouvy o prodeji či pronájmu celého (části) podniku,
- ukončení zemědělské činnosti žadatele.

V případě, že nastane u žadatele některá z výše uvedených skutečností, která se dotkne konkrétní žádosti o zařazení či žádosti o dotaci v rámci opatření AEO, LFA, SAPS, TOP-UP či Lesnictví, podává žadatel nebo jeho právní nástupce na místně příslušnou Zemědělskou agenturu MZe či Regionální odbor SZIF **Ohlášení tohoto stavu** a doloží dokumenty prokazující danou skutečnost a to v rozsahu uvedenémv Informaci pro žadatele, která obsahuje kromě popisu jednotlivých událostí a k nim patřících dokumentů i přílohy - **různé typy formulářů** pro podání Ohlášení a to:

- 1a. Ohlášení vyšší moci úmrtí – převzetí podniku
- 1b. Prohlášení k ohlášení vyšší moci – úmrtí – převzetí podniku
- 2a. Ohlášení vyšší moci – úmrtí – bez právního nástupce
- 2b. Žádost o stažení
3. Ohlášení vyšší moci – výjimečných okolností
- 4a. Ohlášení změny žadatele
- 4b. Prohlášení ke změně žadatele
- 4c. Prohlášení převodce k ohlášení změny žadatele
- 5a. Ohlášení ukončení zemědělské činnosti s převzetím podniku
- 5b. Prohlášení k ukončení činnosti s převzetím podniku
6. Ohlášení ukončení činnosti – zdravotní a odborná nezpůsobilost
- 7a. Ohlášení ukončení činnosti – PUZČ
- 7b. Prohlášení k ohlášení – PUZČ
8. Ohlášení vyšší moci – úmrtí PUZČ – žadatel
9. Ohlášení vyšší moci – úmrtí PUZČ - nabyvatel

Změny identifikačních a kontaktních údajů zase o něco jednodušší

SZIF pokračuje ve snižování administrativní zátěže žadatelů o zemědělské dotace a proto připravil jednodušší způsob oznamování změny identifikačních a kontaktních údajů. **Od 15. dubna 2008** mohou farmáři o změně svých identifikačních nebo kontaktních údajů informovat SZIF nejen písemně, ale ve většině případů také prostřednictvím jednoduchého formuláře na Portálu farmáře SZIF. Tím je postaráno o změnu údajů v rámci všech probíhajících řízení mezi farmářem a SZIF.

U několika málo řízení však existují výjimky. Tato řízení jsou uvedena spolu s postupem pro nahlášení změny v příručce „Postup pro žadatele při změně identifikačních a kontaktních údajů“. Příručka a jednotlivé formuláře (Oznámení o změně identifikačních údajů, Oznámení o změně bankovního spojení, Oznámení o změně kontaktních údajů) jsou umístěny na webových stránkách SZIF v sekci Program rozvoje venkova a Přímé platby/Platby na plochu v souborech ke stažení.

Přístupová práva na Portál farmáře SZIF je možno získat na místně příslušné Zemědělské agentuře.

(vše SZIF)

Včely

Ztráty včel byly zaznamenány v celé Evropě

Sledování populace roztoče během sezóny a následný včasný léčebný zásah je možná recept na naše trable se silnými úhyny. Včelaři by měli také opustit staré úly a investovat do moderních úlových systémů umožňujících pravidelný a jednoduchý monitoring napadení roztočem *Varroa destructor*.

Monitoring spadu kleštíka včelího (*Varroa destructor*), zasítovaná dna s podložkou a aktivní přístup včelařů – tak lze shrnout hlavní myšlenky, které zazněly v rámci jarního včelařského semináře, který upřádala v Ivančicích Pracovní společnost nástavkových včelařů CZ ve spolupráci se ZO ČSV Ivančice. Seminář měl název Aktuální situace v českém a evropském včelařství, a proto nemohl být zaměřen jinak než na včelí parazity a nemoci. Jaká je situace v českém a evropském včelařství? První odpověď, která nás napadne, je asi „špatná“. Zprávy, které slyšíme ze sdělovacích prostředků, hovoří někdy již o ztrátách 50 % včelstev na našem území. A není to jen v České republice. Jak na semináři informoval Ing. František Texl, viceprezident Evropského sdružení profesionální včelařů, v jiných evropských zemích jsou ztráty podobné našim. Včelaři z jihu a východu Rakouska hlásí 20 – 30 % úhynů, ze severní a střední Itálie 20 – 40 %, ze severu Německa 30 – 50 %, ze Španělska a jižní části Francie až 70 % ztrát. „Příčiny a důvody se hledají různé. Němečtí a francouzští včelaři vyzorovali, že včelstva hynou nejvíce tam, kde se pěstují monokultury. Naproti tomu v pestré krajině s dostatečně různorodou nabídkou pylu jsou včely vitálnější. Pyl je podle nich do zimy důležitější než cukerné zásoby. Maďarští včelaři zastávají stejný názor jako čeští včelařští odborníci. Také v Maďarsku je prý naprostá většina úhynů dána přemnožením roztoče *Varroa destructor*,“ sdělil František Texl.

Co může udělat teplá zima

Ing. Antonín Přidal, Ph.D., (MZLU v Brně) navázal v další přednášce a pojmenoval hlavní příčinu přemnožení kleštíka včelího (*Varroa destructor*) v loňském roce. Zdůraznil, že už i podzim roku 2006 byl mimořádně teplý a také suchý. V lednu 2007 byly extrémně vysoké teploty. Svě tvrzení podložil grafem průběhu počasí (teplot) v roce 2007 v porovnání s průměrem za posledních 50 let. Populace roztoče měla vzhledem k mimořádnému klimatu v roce 2007 zhruba měsíc náskok oproti jiným letům. Ale co na to průměrný český včelař? Ten reagoval jako každý rok. Po vytočení medu odjel na dovolenou a včelstva ponechal svému osudu s myšlenkou, že třeba ještě „něco“ přinesou. Na to, že se vegetace posunula o několik týdnů dopředu vůbec nezareagoval. Je zvyklý, že léčiva jsou na předpis a že to hlavní přeléčení se přece provádí až na podzim a v zimě. V srpnu gabon, v říjnu fumigace a v lepším případě v prosinci aerosol. Kyselina mravenčí moc neúčinkuje a nic jiného přece neexistuje. Včelař je v klidu a co na tom, že křivka populace roztoče již pomalu předběhla početnost včelstva.

Zimní vyšetření nestačí

Bystrému včelaři je již jasné, že zimní vyšetření měli přestává být z hlediska napadení kleštíkem tím pravým diagnostickým nástrojem. Spad bývá zkreslen – roztoči z léčení se zachytí na horních loučkách nižších nástavků a později je mohou včely shazovat. Navíc, k čemu je sledování zimního spadu, když i přesto, že včelstvo na jaře začínalo s „nulovým“ počtem roztočů, je v srpnu kvůli zalétávání a slídění včelstvem nejvíce napadeným?

Vyhodnocování spadu roztočů

Z přednášek a z diskuse včelařských odborníků v Ivančicích vyplynulo, že je třeba v kritických letních měsících neustále monitorovat počet přirozeně spadlých roztočů a na základě tohoto monitoringu udělat ihned léčebné opatření. Nejlépe to ukázal na příkladu ze své včelnice známý včelařský šlechtitel Ing. Květoslav Čermák, CSc. Již v poslední dekádě

července pozoroval na podložkách pod zasítovaným dnem u několika včelstev na včelnici nadměrný přirozený spad roztočů. Na nic nečekal a těmto včelstvům nasadil léčivo (gabon). Ostatní nechal bez ošetření, neboť nevykazovala známky vysokého napadení. Ale po dvou týdnech tomu bylo jinak – bylo třeba ošetřit také další tři včelstva. Jednomu ze včelstev musel být nasazen gabon opakovaně. Tak byla selektivně ošetřena polovina včelstev na včelnici, všechna následně dobře přezimovala a zdravá včelstva nebyla zatížena léčivem. „Příčin přemnožení roztočů může být několik. Obvykle jde o chybu v léčení varroózy u chovatele samotného nebo včelařů v okolí. Dalším možným zdrojem jsou včelstva žijící bez ošetřování buď volně v přírodě nebo v opuštěných úlech. Cestou zalétávání včela a slíděním a loupeží se pak roztoči dostanou i do řádně léčených včelstev. V nich se rychle přemnoží a do několika týdnů donedávna silné a zdravé včelstvo výrazně zeslábne, proto je sledování spadu v měsících červenec a srpen tak důležité,“ uzavírá svou přednášku Květoslav Čermák.

Vláda schválila vyšší podporu včelařům

Navýšení finanční podpory českým včelařům v celkové výši 25 milionů korun vláda. Peníze pomohou kompenzovat ztráty způsobené úhynem včelstev, ke kterému došlo vlivem špatných klimatických podmínek. Kabinet svým rozhodnutím vyhověl žádosti ministra zemědělství Petra Gandaloviče o uvolnění prostředků v rezerv MZe. „Navýšení podpory do sektoru včelařství o 25 milionů korun považuji za velmi důležité. Je to důkazem toho, že jsme si vědomi významu včelařství v souvislosti s opylováním plodin, ale také samozřejmě v otázce produkce medu a tedy zdravé výživy. Podpora bude ke včelařům směřována adresně podle míry postihu a jsem přesvědčen, že splní svůj účel,“ uvedl ministr Gandalovič. Příčinou zvýšeného úhynu včelstev v ČR byly náročné klimatické podmínky způsobené vyšší průměrnou teplotou v zimních měsících. Podle zdrojů ministerstva zemědělství lze předpokládat, že došlo k úhynu minimálně 60 tisíc včelstev. Podle ministra Gandaloviče se včelaři budou muset naučit krizovým situacím, jako je ta současná, předcházet. MZe proto bude podporovat profesionalizaci včelařů obvyklou ve vyspělých zemích Evropské unie. „Do budoucna je nutné klást větší důraz na prevenci, aplikovat léčebné kroky. K úhynu včelstev v letošním roce v České republice došlo i přes to, že finanční podpory směřující do včelařství jsou vysoké, pro rok 2008 byla v rozpočtu původně vymezena částka přesahující 141 milionů korun,“ upozornil ministr.

(Mze)

Legislativa

Zelená nafta

INFORMACE k vyplňování daňového přiznání k uplatnění nároku na vrácení spotřební daně podle § 57 zákona č. 353/2003 Sb. - tiskopis 25 553/P GŘC – platnost od 1. 3. 2008

- Nový tiskopis přiznání k uplatnění nároku na vrácení spotřební daně vydán nebyl, budete používat starý tiskopis č. 25 553/P GŘC č. 6 s tím, že některé řádky nebudete vyplňovat.

Všechny pokyny k vyplnění daňového přiznání a k uplatnění nároku na vrácení spotřební daně platné od 1.3.2008 jsou na našich webových stránkách www.ovocnarska-unie.cz

Nová Nařízení vlády

112/2008	Nařízení vlády o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám
113/2008	Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 75/2007 Sb., o podmínkách poskytování plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě
114/2008	Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 79/2007 Sb. , o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření

Uvedená nařízení vyšla ve Sbírce zákonů 14.4.2008 - <http://www.mvcr.cz/sbirka>

Integrovaná produkce

Aktuální metodiky Agroenvi opatření jsou po novelách pro rok 2008 k dispozici na našich webových stránkách www.ovocnarska-unie.cz, kde najdete následující:

1) metodika k nařízení vlády č. 79/2007 Sb. pro rok 2008 (se zapracováním změn vyplývajících z novely schválené vládou 26. 3. – novela vyjde ve Sbírce zákonů 14. 4. pravděpodobně pod číslem 114/2008 Sb.)

2) metodika k nařízení vlády č. 242/2004 Sb. pro rok 2008 (shrnutí změn provedených novelou č. 99/2008 Sb.)

Bioprodukce

Biopotraviny v ČR? Většina škodí ovzduší

Rekordních 1,29 miliardy korun loni Češi utratili za bioprodukty. Z nich 62 procent je dovoz, který produkuje skleníkové plyny. Češi utrácí za biopotraviny stále více. V roce 2007 to bylo 1,29 miliardy korun, což je o sedmdesát procent více než rok předtím. Ročně se tak v tuzemsku spotřebují desítky tisíc tun biopotravin. Bohužel však neroste jen spotřeba, ale rovněž podíl dovezených bioproduktů nad těmi českými. A dovoz je faktor, který škodí životnímu prostředí – čemuž chtějí právě biopotraviny zamezit.

V roce 2005 připutovalo ze zahraniční 54 procent bioproduktů a z domácí produkce pocházelo 46 procent. Loni už byl poměr mnohem vyšší. Ze zahraničí přivezli prodejci 62 tun biopotravin, českých bylo jen 38 tun. Paradoxně to ale znamená, že se spotřebou biopotravin stoupá produkce skleníkového plynu CO₂. Lodní doprava jedné tuny zboží ze vzdálenosti 1000 kilometrů znamená uvolnění 15 kg oxidu uhličitého do ovzduší.

Doprava stejného množství na stejnou vzdálenost kamionem rovná se 100 kg CO₂. Pro příklad, dovoz tuny bio hrušek z Argentiny znamená produkci 170 kg CO₂ při cestě lodí a dalších 48 kg při dopravě kamionem z přístavu v Hamburku do Prahy. V Česku se každý rok nakoupí desítky tisíc tun biopotravin.

„Nesporně je to potíž, ale je těžké říct, kde je ta hranice. Považuji to za minus, ale rozhodně v tom nevidím důvod, abych kvůli tomu biopotraviny zavrhoval,“ vysvětluje programový ředitel Hnutí Duha Vojtěch Kotecký.

Kde je podle něj problém? Česká republika sice má ideální podmínky pro pěstování mnohých biopotravin, přesto je ale plodiny, které by mohli klidně vyrábět čeští zemědělci, dováží. „Je to promeškaná příležitost pro jedno celé průmyslové odvětví,“ krčí rameny Vojtěch Kotecký.

Bio čočka z Číny

Další důvod pro import zboží: pro mnohé plodiny nejsou u nás optimální podmínky. To je i příklad bio čočky, která se dováží z Číny.

„Luštěniny se sice běžně v ČR pěstují, ale pouze pro další zemědělské zpracování, třeba jako krmivo pro hospodářská zvířata nebo v kvalitě, která neodpovídá normám biopotravin,“ tvrdí manažerka marketingu společnosti Pro-bio Renata Juřicová. Podobný problém vidí i u sušeného ovoce, ořechů nebo kukuřice.

Emise z dopravy navíc nepovažuje za nepřekonatelný problém.

„Uvědomujeme si, že kamionová doprava zatěžuje životní prostředí, proto se pro přepravu biopotravin většinou volí lodní doprava. Navíc má mezinárodní obchod i pozitivní dopad na rozvoj ekologického zemědělství a tím i na životní prostředí jako takové,“ vysvětluje Juřicová.

Loňský dovoz ekologických potravin narostl oproti roku 2006 o šest procent.

(Denik.cz)

Začíná největší domácí kampaň na propagaci biopotravin

Státní podpora ekologického zemědělství se dostává do další fáze. V březnu odstartovala dosud největší státní kampaň na propagaci biopotravin. **V následujících 3 letech bude do propagace biopotravin a zvýšení informovanosti spotřebitelů o ekologickém zemědělství investováno celkem 28 mil. Kč.** Hlavními komunikačními nástroji budou billboardy, inzerce v tisku, ochutnávky biopotravin nebo webové stránky www.ziju-bio.cz. „Trh s biopotravinami má v ČR velký potenciál. V současné době asi jen 5% spotřebitelů kupuje biopotraviny pravidelně, dalších 25% občas. Spotřeba biopotravin na jednoho obyvatele byla v loňském roce asi 126 Kč. Odhadujeme, že po skočení kampaně se tato čísla znásobí, již v současné době je podnikání v oblasti biopotravin jednou z nejperspektivnějších podnikatelských příležitostí,“ uvedl na tiskové konferenci ministr Petr Gandalovič. Kampaň je financována Státním zemědělským intervenčním fondem (SZIF) a Evropskou unií. „Celkově plyne z fondů Evropské unie 430 000 eur, stejnou částkou přispívá SZIF. Kampaň bude realizovat agentura Ogilvy&Mather,“ dodal ředitel SZIF Tomáš Révész. Perspektivu podnikání v oblasti ekologického zemědělství a biopotravin dokládají také aktuální statické údaje. Počet ekologicky hospodařících zemědělců se jen za první tři měsíce roku 2008 zvýšil téměř o 250 farem na celkový počet 1 564 farem, počet výrobců biopotravin o téměř 50 podniků na celkových téměř 300 výrobců. Výměra zemědělské půdy se za stejné období zvýšila o téměř 10 000 ha a dosáhla více než 320 000 ha, což představuje 7,6 % z celkové výměry zemědělské půdy. V průběhu roku 2008 se zvýšil také počet ekologických sadařů a vinařů, **výměra ekologických sadů je v současné době 1 737 ha**, výměra biovinic 353 ha. Podrobné údaje jsou uvedeny v tabulce. „Stabilní dlouhodobý nárůst počtu ekologických zemědělců i výrobců biopotravin je způsoben systematickou státní podporou ze strany ministerstva i vysokou poptávkou po biopotravinách ze strany spotřebitelů. Hlavními přínosy biopotravin pro spotřebitele je absence konzervantů, reziduí chemikálií nebo geneticky modifikovaných organismů, na druhé straně mohou spotřebitelé u biopotravin ocenit vyšší obsah vitamínů, minerálů, antioxidantů a dalších zdravích prospěšných látek,“ vysvětlil ministr Gandalovič. Pravidla ekologického zemědělství a výroby biopotravin jsou jasně upravená naší i evropskou legislativou (zákon č. 242/2000 Sb., nařízení Rady (EHS) 2092/91), jejich dodržování je tak garantováno státem. Ministerstvo pověřuje k činnosti kontrolní organizace, které přímo na ekologických farmách a ve výrobnách biopotravin dodržování pravidel kontrolují. Pouze pokud produkty splňují legislativní podmínky, mohou být certifikovány jako produkty ekologického zemědělství. Certifikovanou biopotravinu pozná spotřebitel podle národního loga „BIO“ a kódu příslušné kontrolní organizace, kterými jsou KEZ o.p.s.,

ABCERT GmbH a BIOKONT CZ, s r.o. Národní logo "BIO" je ve vlastnictví státu. Biopotraviny mohou být označeny také logem EU, jehož použití na obale biopotravin bude od roku 2009 povinné pro všechny členské státy EU.

Aktuální statistické údaje

	1.1.2008	31.3.2008	Nárůst za leden-březen 2008
Počet ekofarem	1318	1564	246
Výměra zemědělské půdy v ekologickém zemědělství (ha)	312 890	322 396	9 506
Podíl ekologického zemědělství na celkové výměře zemědělské půdy (%)	7,35	7,57	0,22
Výměra orné půdy (ha)	29 505	31 194	1 689
Výměra trvalých travních porostů (ha)	257 899	267 189	9 290
Výměra trvalých kultur (sady) (ha)	1 625	1 737	112
Výměra trvalých kultur (vinice) (ha)	245	353	108
Ostatní plochy (ha)	23 616	21 923	- 1693
Počet výrobců biopotravin	253	297	44

Jak se stát biopěstitelem

Vše, co potřebuje vědět zájemce, který chce začít podnikat v ekologickém zemědělství.

Každý nový zájemce, který se rozhodl začít podnikat v ekologickém zemědělství jako biofarmář, výrobce biopotravin, obchodník s biopotravinami, výrobce biokrmiv, dodavatel biosiv a biosadby či bio včelař – musí podat žádost o registraci na Ministerstvu zemědělství ČR.

Jak postupovat

- Žádost je možné si vyžádat na tel. 221 812 025 nebo prostřednictvím e-mailu iva.sipkova@mze.cz.

Jednostránkový formulář žádosti poskytují také kontrolní organizace (viz níže).

- Na žádost o registraci pro ekologické zemědělství se vylepuje kolek v hodnotě 1 000,- Kč.
- Žádost se podává na adresu: Ministerstvo zemědělství ČR, odbor rozvoje venkova a environmentální politiky, Těšnov 17, 117 05 Praha 1. Kontaktním místem pro ekologické zemědělství na MZe je také odbor rozvoje venkova a environmentální politiky, tel. 221 812 056 nebo 221 812 419, e-mail: martin.leibl@mze.cz, jiri.jungr@mze.cz.
- Bio včelař se registruje jako bio zemědělec.

Od 30. 12. 2005 nemusí být registrován maloobchodník, který pouze prodává biopotraviny konečnému spotřebiteli ve spotřebitelském balení, tzn., že např. biopotraviny nepřebaluje, ale pouze je odebere od dodavatele, umístí do regálu a prodá konečnému spotřebiteli.

- Přílohou každé žádosti o registraci musí být vyjádření kontrolní organizace, že žadatel prošel vstupní kontrolou a plní podmínky zákona i nařízení.
- V praxi je proto nezbytné postupovat tak, že žadatel nejdříve zkontaktuje příslušnou kontrolní organizaci, přihlásí se u ní ke kontrole a certifikaci, uzavře s ní smlouvu o kontrole, kontrolní organizace provede vstupní kontrolu a poté vystaví příslušné potvrzení, které tvoří přílohu žádosti o registraci.
- V případě ekologických zemědělců vystaví MZe po podání žádosti o registraci informaci o zahájení přechodného období, případně rozhodnutí o registraci pro ekologické zemědělství (po uplynutí doby přechodného období). U ostatních osob podnikajících v ekologickém zemědělství vystaví MZe po podání žádosti rozhodnutí o registraci pro ekologické zemědělství.

Další ustanovení

- V případě zvýšení nebo snížení výměry pozemků na ekofarmě, nebo v případě zařazení nového druhu zvířat do ekologického zemědělství nebo vyřazení stávajícího druhu, je ekologický zemědělec povinen tuto skutečnost písemně oznámit.
- Vzhledem k tomu, že prováděcí vyhláškou není stanoven formulář pro oznamování změn, hlásí se změny na formulářích, které si lze vyžádat přímo u kontrolní organizace, která je pověřena ministerstvem výkonem kontroly a certifikace v ekologickém zemědělství, a se kterou má ekologický zemědělec uzavřenu smlouvu (KEZ o.p.s., ABCERT GmbH nebo Biokont CZ, s r.o.).
- Formulář se po vyplnění zasílá zpět kontrolní organizaci, podání oznámení o změně nepodléhá žádnému správnímu poplatku. V případě zvýšení výměry začíná přechodné období na nových pozemcích dnem doručení oznámení. V případě převodu nebo přechodu farmy na jinou osobu musí tato nová osoba, pokud hodlá nadále hospodařit na ekofarmě, podat žádost o registraci jako nový žadatel. Tato žádost rovněž podléhá správnímu poplatku 1000,- Kč.

Kontrolní organizace

Každá osoba podnikající v ekologickém zemědělství musí mít uzavřenou platnou smlouvu s některou kontrolní organizací, která je pověřena MZe výkonem kontroly a certifikace v ekologickém zemědělství. V současné době jsou ministerstvem pověřeny výkonem kontroly a certifikace v České republice následující kontrolní organizace:

Kontrola ekologického zemědělství (KEZ) o.p.s.

Poděbradova 909, 537 01 Chrudim

Tel.: 469 622 249, Fax: 469 625 027

e-mail: kez@kez.cz, www.kez.cz

ABCERT GmbH

Zemědělská 5 , 613 00 Brno

Tel.: 545 215 899, Fax: 545 217 876

e-mail: info@abcert.cz, www.abcert.cz

Biokont CZ, s r.o.

Měříčkova 34, 621 00 Brno

Tel.: 547 225 565, 606 605 728, 731 471 708, Fax: 547 225 565

e-mail: slavik@biokont.cz, rozsypal@biokont.cz, www.biokont.cz

(ÚZPI)

Z tisku

Dobrou chuť, přejí Poláci

Český trh zaplavily levné potraviny od severních sousedů. Pomohly jim hlavně extrémní daňové úlevy státu. Na polské dveře už však klepe reforma...Ráno vajíčka na cibulce, k obědu vepřový řízek a k večeři smažený sýr? "Šmačnego!" jak se polsky řekne dobrou chuť. Statistika dovozů potravin a zemědělských surovin do Česka připomíná monotónní refrén písničky v polštině. Maso, **ovoce**, zelenina, dokonce i cukrovinky v obchodech nesou totiž až příliš často označení made in Poland. Od vstupu do Evropské unie roste polský export potravin zhruba o pětinu ročně a Česko je hned po Německu druhým největším odbytištěm, pochvaluje si polské Ministerstvo zemědělství a rozvoje venkova. Tento fenomén exportu neunikl Výzkumnému ústavu zemědělské ekonomiky v Praze. Jeho zaměstnanci spočítali, že z desítky států, které v roce 2004 vstoupily do EU, profituje na členství z pohledu exportu Polsko nejvíce. Z čistého dovozce potravin se stal jejich významným exportérem.

Česká republika naopak z exportního hlediska vstupem do Unie trčila ze zmíněné desítky nejvíce. Tuzemský schodek agrárního obchodu se po vstupním roce 2004 nejen nesnížil, ale dále se prohlubuje o dalších pět až deset miliard korun ročně.

Méně produktivní, ale levnější

Pozoruhodná exportní výkonnost našich severních sousedů paradoxně nekorresponduje s výsledky dosaženými na polích a ve stájích. Polsko za Českem zaostává jak ve výnosech plodin, tak v užítkovosti zvířat. Poláci loni z každého hektaru sklídili 3,28 tuny obilí, zatímco čeští farmáři 4,54 tuny, jak vyplývá z údajů Ministerstva zemědělství ČR.

Stejný pramen uvádí celkově slabší dojivost polských strachen, která tam na rok a na kus představovala v průměru 6664 kilogramů mléka oproti 7155 kilogramům v Česku. Přesto jsou méně produktivní Poláci silnými konkurenty. Pracují totiž s nižšími náklady.

Velkoobchodní cena kuřat v Polsku byla letos začátkem února 128,3 eura za sto kilogramů drůbežního masa, zatímco v Česku dosáhla 202,79 eura, uvádí Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) s odvoláním na Evropskou komisi. Stejně je to s vepřovým či hovězím masem. Jak je možné, že se jim daří pracovat levněji?

Nechají duši na poli

"Polský úspěch je tvrdě vydržený rukodělnou prací tamních farmářů," tvrdí Jan Vašák z České zemědělské univerzity v Praze. Levná polská produkce údajně vyplývá z charakteru tamních rodinných farem. Farmáři mají sice málo půdy, ale dost lidí ochotných na ní pracovat za málo peněz. Průměrná výměra polské farmy tak činí necelých osm hektarů, zatímco v Česku je to 150 hektarů. "Na relativně malých polích hospodaří celá rodina a musí z něj získat co největší tržby, aby se uživila. Proto se věnují pěstování zeleniny, bobulového ovoce a okrasným rostlinám, kde je na jednu stranu největší přidaná hodnota, nicméně také nejvíc lidské práce," vysvětluje Vašák. Není divu, že Polsko tuzemský trh zaplavuje levným zelím, mrkví nebo cibulí... "Na farmě s malou výměrou půdy lze navíc dobře produkovat maso a mléko," dodává Vašák. Poláci mají krmivo levné, protože si ho dokážou svépomocí levně vyrobit, nebo si ho levně koupí od sousedů. Češi se věnují obilí, kde je nízký podíl lidské práce, nicméně zároveň nízké tržby z hektaru. Levně se dá obilí pěstovat jen velkovýrobně, což si Poláci na svých políčkách dovolit nemohou. Specialitou je zejména pšenice, tu však lze vyvážet, jen když přijde dobrá sezóna. A to znamená příznivé počasí u nás a neúroda v okolních státech.

Loni to vyšlo. Za vývoz sklizně z minulého roku by podle odhadu Ministerstva zemědělství měli čeští farmáři utržit takřka půldruhé miliardy korun. Potíž tkví v tom, že doma zrno chybí, což zvyšuje cenu mouky a pečiva. Tím se zvedá cena krmiv, a ta se zase promítá do nákladů na maso a mléko. Proto je české vepřové ve srovnání se zahraničím drahé.

Koně? Jen závodní

"Zapomeňte na silnice s koňskými a kravskými potahy a chátrající vesnická stavení. Koně jsme viděli jen čtyři, a to závodní," prohlašují Jan Votava a Jaroslav Bačina z Asociace soukromých zemědělců, kteří byli nedávno v Polsku zkoumat, jak se na půdě vydělává. Vesnice jsou prý opravené a fasády vypadají lépe než ve městě. Rozdílů mezi polským a českým zemědělcem se najde více. Votava s Bačinou uvádějí, že polští farmáři - většinou samozásobitelé - prodávají přebytky buď na trhu, nebo prostřednictvím hospodářských družstev. Za sebe a členy rodiny odvádějí státu jen symbolické daně ve výši 60 zlotých (420 Kč) na osobu měsíčně jako platbu za zdravotní a sociální zabezpečení. Jiné daně neplatí.

Státu tím odpadá starost za případnou podporu v nezaměstnanosti, naproti tomu polští farmáři nemusejí vést žádné účetnictví ani evidenci. Tak žije přibližně devět milionů polských zemědělců a jejich rodinných příslušníků. Vedle toho existují i větší farmy s výměrou kolem 50 hektarů. Jsou to moderní hospodářství specializovaná na produkci zeleniny ve sklenících a zavlažovaných sadech. Sdružily se do odbytových organizací, mají společné moderní sklady a posklizňovou úpravu výpěstků a zisk se používá na splátky úvěrů. Obdobně řídí svůj odbyt rovněž producenti mléka.

Miliardová díra

Polská vláda nicméně začala uvažovat o reformě současných pořádků. Nový pravicový polský kabinet, který se vlády ujal loni v listopadu po předčasných volbách, chce rolníkům sáhnout na jejich úlevy. **Stát totiž vkládá v Polsku každý rok asi patnáct miliard zlotých (108 mld. Kč) do zemědělského fondu sociálního zabezpečení. Sami zemědělci do něj platí jednotný příspěvek. Loni to bylo 258 zlotých (1900 Kč) za čtvrtletí nezávisle na rozloze půdy a zisku. Pojištěných zemědělců je v zemi asi 1,6 milionu.** Tamní ekonomové považují fond za "posvátnou krávu" Polska a o zemědělství tvrdí, že je největší černou dírou ve státě.

"Základem změn bude, aby rolníci povinně vedli účetnictví, vykazovali příjmy a náklady, jako to činí ostatní obyvatelé," poznamenává univerzitní profesorka Katarzyna Duczkowska-Malyszová. Ministr zemědělství a rozvoje vsi Marek Sawicki uvádí, že na reformě rolnického systému pojištění se už pracuje. První etapou by měl být zákon, který by mohl začít platit od příštího roku. Ten zavede závislost poplatku zemědělce na velikosti hospodářství, přičemž ve druhé etapě by se výše poplatku měla odvíjet od zisku. Na reformu tak doplatí především nejbohatší hospodáři. **Reformu musí Polsko stihnout do roku 2009, kdy začne platit omezení Evropské unie na pomoc zemědělcům. Ročně tak bude moci být na jedno hospodářství uvolněno nejvýše 3000 eur, tedy zhruba 80 tisíc korun. Tamní rolníci jako jediná skupina obyvatel v zemi a jako jedni z mála zemědělců v Unii zatím neplatí daň z příjmu, přičemž tuto výhodu jim vyjednalo Polsko před vstupem.** Vysvětlovalo to snahou vyrovnat rozdíly mezi farmáři v Polsku a ve staré unijní patnáctce. Navíc polští zemědělci čerpají dotace přímo z Unie a ani z nich neodvádějí daň. Neochota k reformám se až dosud vysvětlovala obavou vlády z nepřízně voličů, protože rolníci tvoří v Polsku významnou část voličské základny.

Cukrátková velmoc

Levných surovin v Polsku si dávno všimli zahraniční investoři, kteří tam přesouvají výrobu potravin. Nejnověji britský potravinářský koncern Cadbury Schweppes. Největší světový výrobce cukrovinek hodlá v Polsku investovat přes 250 milionů eur (6,3 miliardy korun) a zaměstnat kolem 750 lidí, jak napsal deník Rzeczpospolita. Cadbury už je vlastníkem polského producenta čokolád Wedel. Novou továrnu na sladkosti postaví v městečku Skarbimierz na jihozápadě země a zároveň rozšíří výrobu nedaleko Vratislavi, díky čemuž se po dokončení investice Polsko stane evropským výrobním centrem koncernu.

Lídr na světovém trhu se sladkostmi může podle deníku Rzeczpospolita počítat s investiční pobídkou kolem čtrnácti milionů zlotých (99 milionů korun). Kvůli vábení Cadbury země dokonce před několika týdny změnila kritéria přiznání veřejné pomoci zahraničním investorům.

Do potravinářství investovalo samo Polsko, aby splňovalo hygienické normy pro vývoz do EU. Konkrétně rok před vstupem do Unie vložili tamní potravináři do modernizace závodů 1,5 miliardy eur. Nyní musí investice splácet. A nejlépe ze všeho to jde vývozem.

Přebalovali maso

Jiný důvod, proč produkce z polských mlékáren a masokombinátů míří k nelibosti našich potravinářů do Česka, uvádí ministr zemědělství Petr Gandalovič: "Polsko v nás našlo náhradu za dočasně ztracený ruský trh. Za vším stojí konflikt s chybným značením polského masa, určeného na vývoz do Ruska," připomíná Gandalovič rusko-polskou obchodní roztržku z listopadu 2005. Zmrazení dovozu polského masa do Ruska odstartovaly nesrovnalosti v průvodní dokumentaci. Ruští veterináři zjistili, že vepřové maso s údajně polským původem pocházelo ve skutečnosti z Jižní Ameriky. V Polsku bylo pouze přebaleno a přelepeno etiketou deklarující polský původ. V pozadí konfliktu hrály hlavní roli spory o trasu ruského plynovodu do Německa, který měl vést přes polské území. Polská vláda si však kladla natolik neúnosné požadavky, že se Rusové rozhodli vést trasu raději Baltským mořem. A navíc zkomplikovali import polských potravin. Rusko dnes ochotně nakupuje potraviny po celém

světě a závazky plní včas. Proč tam tedy nemíří české vepřové? "Rusům se zdá drahé," přiznává Ministerstvo zemědělství v situační a výhledové zprávě. Ta uvádí, že náklady na vepřové jsou u nás nejen podstatně vyšší než v Polsku, ale vyrábíme ho dražší než řada vyspělejších států Unie. Dělat špičkově vepřové jako Dánsko, jeho největší unijní exportér, neumíme. Nedokážeme ho však dělat ani tak levně jako v Polsku. Co jsou platné moderní technologie chovu, když je zemědělci umístili do přestárých objektů? Průměrné stáří vepřinů přesahuje třicet let, upozorňuje ministerstvo. Sám ministr Gandalovič je však optimistou. Říká, že rusko-polský obchodní konflikt spěje k dohodě a to tlak polské konkurence na našem trhu oslabí.

Zachraňuje průmysl

Současný deficit agrárního a potravinářského obchodu s Polskem nepovažuje ekonomka Markéta Šichtařová z Next Finance za žádnou tragédii. "Česko je průmyslový stát s vyspělým strojírenstvím, nemůže dělat všechno. Potravinu navíc nepatří k výrobkům s vysokou přidanou hodnotou, proto je lépe si na ně vydělat vývozem sofistikovanějšího zboží," říká. "Kdo chce obstát v tradičních komoditách, musí přijít se specialitami, anebo být v oboru špičkou," připomíná Šichtařová. Její názor dokládají výsledky celkové obchodní výměny s Polskem včetně průmyslu. Tam se totiž karta obrací a v přebytku jsme my. Děje se tak hlavně zásluhou strojírenství a chemického průmyslu, jak vypovídají statistiky česko-polské obchodní komory. České zemědělství je příliš malé na to, aby ovlivnilo evropský trh. Špičkově umíme pouze pivo, slad a chmel, které se po vstupu do Unie a pádu obchodních bariér prodávají lépe. Další plodiny se ke slovu dostanou jen sezónně. Zakázat dovoz nemůžeme, existuje volný trh. Jediní, kdo si před vstupem do Unie pojistili ochranu před konkurencí, byli čeští pěstitelé brambor. Argumentovali tím, že polské brambory mají takzvanou kroužkovitost - nemoc, která by po zavlečení do ČR mohla ohrozit zdravotní stav našich polí. Unie na jejich argumenty přistoupila, proto k nám syrové brambory z Polska nejdou, jak potvrzuje předseda Svazu pěstitelů brambor František Novák. Na hotové výrobky z brambor se ovšem zákaz nevztahuje. Bramborových hranolků z Polska jsou tak v supermarketech plné mrazáky. "Jenže to už není věc pěstitelů," krčí rameny Novák.

(Ekonom)

SISPO

z jednání valné hromady SISPO dne 8.4.2008 v Milovicích u Hořic

Činnost SISPO v roce 2007

K 31.12.2007 měl svaz celkem 236 členů, z toho 3 nevýrobní podniky. Členské podniky mají do SISPO přihlášeno celkem 10.662 ha ovocných sadů. Na VH v březnu 2007 bylo přijato 11 nových členů. Z rozhodnutí VH SISPO předsednictvo mohlo během roku přijímat nové členy. Předsednictvo na svém zasedání 7.8.2007 schválilo přijetí 9 nových členů do SISPO. Celkem bylo v roce 2007 přijato 20 ovocnářských podniků, které přihlášily 260 ha ovocných plodin. Novým členům přijatým v srpnu byl fakturován členský příspěvek dle výměry sadů a trojnásobek vstupního poplatku a rok 2007 se nezapočítával do tříletého čekacího období na udělení ochranné známky, protože byli přijati až po ukončení sezony ochrany sadů. U prezence dostal každý člen evidenční kartu s poučením, že ji musí obratem vrátit tajemníkovi svazu, takže se po inventarizaci může uvedená plocha výsadeb změnit. Jen malá část členů hlásí nově vysázené nebo i zlikvidované sady v průběhu roku. V roce 2007 se předsednictvo sešlo celkem 3x. Hlavními tématy jednání bylo přijetí nových členů, dále schválení udělení ochranných známek, poskytování dotací na výsadbu a schválení směrnic SISPO.

Nejdůležitější akce v roce 2007:

- Vydání doplňků ke Směrnícím SISPO pro rok 2007, které byly přílohou zápisu z VH a rozeslány všem členům SISPO.
- Schválení seznamu odrůd k výsadbě pro integrovanou výsadbu ovoce v roce 2007. Seznam byl umístěn na webové stránky SISPO a byl součástí zápisu z VH.
- Udělení ochranných známek SISPO na rok 2007 – nárok na udělení ochranné známky mělo celkem 72 podniků. Ochranná známka se udělila pouze 59 podnikům, které splnily podmínky pro poskytnutí ochranné známky, 13 podnikům, které neposkytly potřebné údaje podle Směrnic, bylo vydání známky pozastaveno.
- Účast na výstavách Hortikomplex, Salima, Zahrada Čech Země živitelka a Lysá nad Labem
- Propagační panel na Ovocnářských dnech v Hradci Králové.
- Spolupřádání dvou seminářů o integrované produkci (Milovice, České Budějovice). Dále bylo zajištěno několik odborných přednášek o integrované ochraně pro ovocnářskou a rostlinolékařskou veřejnost. Byly zajištěny 2 přednášky o integrované produkci pro Slovenskou ovocnářskou unii.
- Pracovníci VŠÚO Holovousy s.r.o., VÚRV Ruzyně a Zemcheby Chelčice s.r.o. se účastnili několika zahraničních konferencí, kde aktivně prezentovali výsledky našeho výzkumu a propagovali integrovanou produkci ovoce.
- V roce 2007 byla schválena výsadba 520 ha ovocných sadů povolenými odrůdami celkem 84 členským podnikům. Na dotace bylo vyplaceno celkem cca 75 mil. Kč. Průměrná výše dotace v roce 2007 činila 148 tis. Kč.
- Zpracování podkladů pro poskytování dotací na podporu integrovaných systémů pěstování ovoce, které byly v roce 2007 poskytnuty ve výši do 9.857,- Kč na ha ovocného sadu zařazeného do původního způsobu integrovaného pěstování a ve výši 11.973 Kč na ha sadu v novém způsobu pěstování.
- Odbyt ovoce ze sklizně 2007 byl významně lepší, větší obchodní řetězce se začínají zajímat o ovoce s ochrannou známkou SISPO, v obchodech je vidět propagační materiál se znakem SISPO, někde se dokonce objevuje známka i na ovoci, které není z produkce členů SISPO. Je třeba tvrdě chránit pravost ochranné známky a bránit jejímu zneužívání.
- Průběžně jsou aktivizovány webové stránky SISPO. Byla zkrácena přístupová adresa, která je: www.sispo.cz. Na těchto stránkách je uveden seznam členů, stanovy a směrnice, přihláška do SISPO, podmínky pro vstup do SISPO a další aktuality. Byl zde doplněn seznam povolených odrůd k výsadbě v roce 2007. Naše stránky jsou propojeny se stránkami OU a VŠÚO Holovousy, kde lze sledovat výsledky našeho výzkumu a akce pořádané Svazem a Ovocnářskou unií. Stránky průběžně aktualizuje V. Nečesaný. Návštěvnost stran dosahuje v současné době téměř 9.000 vstupů.
- Byla vyrobena propagační trička, propagující naše zdravé ovoce se znakem SISPO a ve spolupráci s firmou BAYER byl vydán propagační materiál k integrované produkci ovoce. Bylo vydáno CD, které obsahuje Směrnice SISPO na rok 2008, Evidenci pro IP, Metodiky pro integrovanou ochranu ovoce, Fenologii ovocných druhů a Adresář členů. Byly vydány aktualizované záznamníky pro integrovanou produkci.
- Ministerstvo zemědělství poskytlo svazu dotaci na zpracování projektu zjišťování kontaminace těžkými kovy a reziduí pesticidů ve švestkách při různých systémech ošetření a na sledování reziduí captanu v jablkách při zkrácené ochranné lhůtě na 7 dnů – dle zahraničních modelů.

Směrnice SISPO

Bylo vydáno CD (700 ks), které obsahuje upravené Směrnice SISPO pro rok 2008, Záznamník pro IP, Seznam členů SISPO, metodiku Integrované ochrany a fenologie jednotlivých ovocných druhů. Nebyl dopracován Atlas škůdců, proto nemohl být na toto CD umístěn. Toto CD obdržel každý účastník VH při prezenci. Zbývajícím členům bude CD

přiloženo k zápisu z VH. Vydání tohoto materiálu v elektronické podobě bylo snazší a významně levnější.

Kontrolní činnost SISPO - Kontrola dodržování zásad IP v podnicích

Od roku 2008 Ing. Klemšová zajistí pro svaz ročně kontrolu u 1/3 členů, kontrolované členy vybere předsednictvo, především z nových adeptů na ochrannou známku. Ing. Klemšová bude podávat předsednictvu čtvrtletní zprávy o výsledcích kontrol.

Seznam povolených odrůd pro pěstování v SISPO pro rok 2008

Pro rok 2008 nebyly provedeny žádné změny v seznamu povolených odrůd ovoce. Seznam schválených odrůd je uveřejněn na www.sispo.cz.

Valná hromada vyzývá všechny své členy:

- k plnění všech svých povinností, úhradě členských příspěvků a hlášení veškerých změn, které u nich vzniknou tajemníkovi svazu (změna adresy, e-mailové adresy, plochy vysázených hektarů), potvrzování své účasti na akcích pořádaných svazem a omlouvání své neúčasti na valných hromadách. Opakovaná neomluvená neúčast na VH může být důvodem k ukončení členství ve svazu.

- členy, kteří nedodali tajemníkovi povinnou evidenci dle Směrnic, na splnění této povinnosti do 30.5.2008.

(M.Lánský)

Různé

Vědci varují před omezováním pesticidů v EU

Skupina vědců ze zemí Evropské unie se ve společném prohlášení postavila proti plánovanému omezení počtu pesticidů povolených v EU. Podle vědců by tento krok vedl ke zvýšené odolnosti škůdců na zbývající ochranné prostředky, a tím ke snížení úrody a zvýšení cen řady základních zemědělských plodin. To by podle nich jen dále přispělo k již tak prudkému vzestupu cen potravin v EU i ve světě.

"Vědci ze sedmi zemí se obávají, že omezení dostupné nabídky pesticidů by mohlo snížit jejich účinnost, což by vedlo ke zvýšení odolnosti (škůdců)," uvedli vědci v prohlášení zaslaném agentuře Reuters. Může tak podle nich dojít k tomu, že cenově nekonkurenceschopnou se v Evropě stane produkce vína, pšenice, ječmene, bavlny, ovoce, brambor a zeleniny.

"Má-li být zajištěna produkce potravin za dostupné ceny, je nezbytné zpřístupnit farmářům dostatečně různorodá řešení ochrany úrody," uvedl mluvčí skupiny vědců Ian Denholm z britského Rothamsted Research Institute. Jen dostatečná nabídka pesticidů podle vědců zabrání nebo zpomalí vývoji odolnosti u škůdců a udrží účinnost ostatních produktů ochrany plodin.

Vědci předali svou výzvu slovinskému ministrovi zemědělství Iztoku Jarcovi, protože Slovinsko je nyní předsedající zemí EU. Evropská komise zahájila v roce 2006 pod tlakem kampaní ekologických aktivistů proces revize používání pesticidů a Evropský parlament loni v říjnu podpořil další omezování těchto látek. Tyto plány by mohly vést ke ztrátě 70 až 85 procent z nyní povoleného počtu asi 250 pesticidů. Politické dohody o této otázce mají ministři EU dosáhnout v květnu.

Na neblahé dopady zákazu pesticidů v podobě poklesu výnosů, nižší nabídky produktů a vyšších cen již letos poukázala studie vypracovaná ve spolupráci s biotechnologickými firmami jako Syngenta. Ekologičtí aktivisté ji však ostře kritizovali a její tvůrce označili za "kovboje ve službách nadnárodních korporací".

Vědecké výzkumy přitom již dávno dokazují, že bez pesticidů by byly potravinové výnosy podstatně nižší než nyní, **což by vedlo k výrazně vyšším cenám a tím i menší spotřebě zejména ovoce** a zeleniny. Výzkumy vedené předním světovým biochemikem Brucem Amesem rovněž zjistily, že karcinogeny, které řada potravin včetně ovoce a zeleniny obsahuje od přírody, jsou pro lidské zdraví převážně mnohem nebezpečnější než většina používaných pesticidů, přesto konzumace řady těchto potravin celkově ochranu před rakovinou posiluje. Snížená spotřeba těchto potravin v důsledku nižší produkce a zvýšených cen by pak nevyhnutelně vedla ke zvýšení zdravotních rizik, která by podle vědců vysoce převážila nad teoretickými karcinogenními riziky pesticidů.

Zájezd

Zelinářská unie pořádala pro skupinu pěstitelů zájezd na Kubu a chce tuto akci zopakovat. Nabízí ovocnářům možnost se k této cestě připojit a případně rozšířit i odborný program o ovocnářskou tematiku. Případní zájemci kontaktujte o bližší informace paní Bestovou.

Odborné tematické zájezdy na Kubu v lednu 2009 opět aktuální

V loňském roce připravila kancelář ZUČM ve spolupráci s Čedokem Ostrava velmi úspěšný desetidenní odborný tematický zájezd na Kubu, který se po několika odkladech nakonec uskutečnil ve dnech 13. až 24. ledna 2008 - tedy v období velmi příznivého klimatu pro nás-obyvatele mírného pásu severní polokoule. Zájezdu se nakonec zúčastnilo 20 zájemců - vesměs pěstitelů zeleniny a spřátelených osob pod vedením zkušené cestovatelky "Hanky" Bestové, která se významně podílela na bohatém programu zájezdu a byla opravdu duší celého odborného zájezdu. O tom, že se celý odborný zájezd mimořádně vydařil svědčí množství fotografií a DVD natočených účastníky, kteří také s nadšením hovoří o celém pobytu - jak poznávacím, tak i rekreačním (→→nechte si vyprávět od účastníků, shlédněte fotky a filmy←←). Vzhledem k úspěšnosti a bohatosti zájezdu, jeho cenové zajímavosti i možnosti zahrnout odborný tematický zájezd do nákladů pěstitelů - farmářů, připravuje organizační výbor pod vedením paní Bestové podobné zájezdy několika organizovaných 20 členných tematických skupin zemědělců počátkem ledna 2009 , kde na základě zkušeností dojde ještě k vylepšení programu a časového rozvržení cesty, což umožní ještě zvýšit úroveň zájezdu. **Zájemci hlase se již nyní na tel. nebo e-mail p. Bestové: 603 584 766, zahradnictvi@24hod.net nebo bestovaf@seznam.cz**

Odborné články

Virus šarky švestky – nejškodlivější virus peckovin v České republice

Vlastnosti viru

Virus šarky švestky, mezinárodní vědecký název a zkratka Plum pox virus (PPV) patří taxonomicky do největší (a nejškodlivější) skupiny rostlinných virů, do čeledi Potyviridae, kde je v rodu Potyvirus typovým členem Y-virus bramboru, působící významné škody v bramborařství. Tato skupina rostlinných virů zahrnuje více než 400 druhů, což je polovina všech známých rostlinných virů. Viry z čeledi Potyviridae infikují velké množství jednoletých, dvouletých i vytrvalých, dvouděložných i jednoděložných rostlin, bylin i dřevin. Tyto viry jsou charakterizovány vláknitými částicemi 700 až 800 nanometrů dlouhými a 13 až 15 nm tlustými, viditelnými pouze v elektronovém mikroskopu. Virus šarky švestky má částice 750 nm dlouhé a 13 nm tlusté.

Virová částice (virion) tohoto viru je složena z obalového proteinu (vnější část), bílkoviny a z

nukleové kyseliny (vnitřní část), která nese genetickou informaci potřebnou pro množení viru. Obalový protein tak nukleovou kyselinu chrání. Virové částice obsahují 7 % nukleové kyseliny. Genom viru je infekční ribonukleová kyselina, jednopramenná lineární RNK. Termální bod inaktivace virových částic ve šťávě je 52 – 58 °C. Částice ztrácejí infektivitu při této teplotě během deseti minut. Životnost částic in vitro (mimo rostlinu) při pokojové teplotě je 3 až 4 dny. Virus je imunogenní, v krvi teplokrevných zvířat se proti němu vytvářejí specifické protilátky. Je možno ho purifikovat (např. ze šťávy z rostlin tabáku), připravit proti němu protilátky, které se používají k diagnostickým účelům.

Hostitelský okruh viru

K přírodním hostitelům viru šarky švestky patří vedle dříve zmíněných druhů ovocných dřevin i další druhy rodu *Prunus*, myrobalán (*P. cerasifera*) používaný jako podnož peckovin, trnka (*P. spinosa*), *P. salicina* a některé další okrasné druhy, již zmíněný *P. tomentosa*, *P. triloba*, *P. japonica*, *P. glandulosa*, *P. maritima*.

Pokusný hostitelský okruh rostlin zahrnuje více než devět čeledí. Virem šarky švestky je možno infikovat řadu druhů merlíku (*Chenopodium*), tabáku, např. *Nicotiana benthamiana*, *N. clevelandii*, *N. occidentalis*, které se používají pro účely množení a purifikace viru a přípravy specifických protilátek. Z dalších druhů rostlin můžeme pro zajímavost jmenovat petúnie (*Petunia hybrida*), hrách (*Pisum sativum*), pryskyřník (*Ranunculus arvensis*), jetel (*Trifolium pratense*, *Trifolium repens*), nebo některé plevele (*Senecio vulgaris*, *Stellaria media*).

Přenos viru

V přírodě je šarka šířena mšicemi. Virus šarky švestky je přenášen mšicemi nepersistentním způsobem na styletech mšic. Mšice je schopna virus získat nasátím již při zkusmém sání během několika minut. Po nabývacím sání je schopna jej přenést na zdravou rostlinu během několika minut inokulačního sání. Použití insekticidů je prospěšné pro hubení mšic, ale nezabrání přenosu viru v případě, že mšice již má virus na styletech a přilétá z neošetřených stromů. V tom případě může virus přenést dřívě, než se projeví působení insekticidu. PPV přenáší řada druhů mšic, proto jmenujeme jen ty nejvýznamnější a nejrozšířenější přenašeče, vektory: mšice broskvoňová (*Myzus persicae*), mšice chmelová (*Phorodon humuli*), a mšice slívová (*Brachycaudus helichrysi*). Zdroji infekce pro přenos šarky mšicemi jsou nemocné stromy peckovin v sadech a zahradách. Infikované stromy švestky, meruňky, broskvoně, ale především i planě a přirozeně rostoucí stromy myrobalánu, švestky, a v oblastech se silným výskytem šarky i keře trnky, jsou zde sekundárním zdrojem infekce. Významnými rezervoáry viru jsou stará stromořadí švestky, keře a stromy myrobalánu rostoucí podél venkovských silnic a cest.

PPV je experimentálně přenosný i mechanicky, rostlinnou šťávou, ale v přírodě to prakticky nepřipadá v úvahu. Důležité je, že virus šarky švestky není přenosný pylem ani semenem.

Virus šarky švestky je nejčastěji přenášen člověkem, roubováním, nebo očkováním, použitím roubů z nemocných stromů, nebo infikovanými odkopky. Zde je třeba varovat zahrádkáře, kteří tento nebezpečný virus často nevědomky šíří roubováním, nebo vysazováním odkopků peckovin. Nemocné stromy vysazené v zahradách a sadech se pak stávají zdrojem pro rozšiřování infekce mšicemi.

Zdravý výsadbový materiál

Pokud chceme založit sad peckovin, švestek, meruňek, nebo broskvoní, nebo si tyto druhy ovoce vysadit na vlastní zahradě, je nutno použít uznanou sadbu buď přímo z ovocné školky, nebo ze specializovaných zahradnických podniků včetně supermarketů, které uznaný výsadbový materiál ve školkách nakupují a zákazníkům nabízejí a prodávají. Přímý nákup v ovocné školce je ovšem levnější. V České republice je povoleno prodávat pouze školkařské výpěstky uznané Ústředním a kontrolním ústavem zemědělským (ÚKZÚZ), kontrolujícím zejména pravost odrůdy, přičemž je zdravotní stav pěstovaných výpěstků ve školce sledován a kontrolován i inspektory Státní rostlinolékařské správy (SRS). Pěstování a prodej stromků

nemocných šarkou není dovoleno. Jedná se o karantenní chorobu s přísnými předpisy sledujícími zabránění šíření viru výsadbovým materiálem. Pokud jsou v ovocné školce zjištěny, byť ojedinele, stromky infikované šarkou, musí je školkař okamžitě zlikvidovat, a pokud by bylo infikováno více než 5 % stromků dané odrůdy, musí zlikvidovat celou partii. Prodej ovocných stromků nemocných šarkou není dovolen. Pokud by přesto byl prodán nemocný stromek, a kupující to na jaře během vegetace zjistil, je nejen právo, ale povinnost kupujícího provést reklamaci, nemocný stromek vrátit a požadovat náhradu. Je třeba upozornit i na povinnost prodávajícího, který musí nabízený stromek označit visačkou s uvedením odrůdy, podnože a dalších předepsaných údajů. Šarky prostý musí být každý prodáváný stromek, nejen výpěstek třídy viruprostý. Dnes je možno koupit vedle běžné uznané sadby i viruprostý školkařský materiál, který je produktem systému certifikace zdravotního stavu výsadbového materiálu ovocných dřevin a jeho původ je odvozen od viruprosté základní matečné rostliny (basic material) pěstované v technickém izolátu. Takové stromky jsou označeny visačkou VF (virus free). V tom případě máte jistotu, že takový stromek není infikovaný nejen virem šarky švestky, ale žádným z jiných virů a dalších patogenů, viroidů nebo fytoplazem. Koupě viruprostého výsadbového materiálu se vždy vyplatí, i když stromky mohou být o něco dražší, než běžný školkařský materiál. Chcete-li mít chutné ovoce nejvyšší kvality, žádejte viruprosté stromky. V žádném případě nekupujte jinou sadbu než uznanou, označenou visačkou prokazující pravost odrůdy i kontrolu zdravotního stavu příslušnými státními institucemi ÚKZÚZ a SRS. Je však třeba upozornit že v našich, českých a moravských podmínkách strom v zahradě či sadu nevydrží mnoho let bez šarky, pokud se jedná o odrůdu peckoviny náchylnou k šarce. Dříve či později dojde k infekci. Proto je třeba vysazovat nejen zdravé stromky, ale zároveň odrůdy odolné, nebo se zvýšenou rezistencí k šarce.

(Zahradaweb - doc. Ing. Jaroslav Polák, DrSc., VÚRV, v. v. i., kráceno)

Odrůdy angreštu odolné proti padlí

Hnědé padlí angreštové (*Sphaerotheca mors-uae*) je v posledních letech na vzestupu. Ke snížení dopadů napadení je nutné buď použít chemické přípravky nebo pěstovat odolné odrůdy. V současné době je již mnoho odrůd, které touto chorobou nejsou napadány a nevyžadují chemickou ochranu.

‘Invicta’

Tato odrůda je raná, pochází z Velké Británie. V ČR byla registrována v roce 2001, udržovatelem je firma Starkl zahradník, spol. s r. o. Stromkový tvar má středně husté koruny kulovitého tvaru. Vzdrost pravokořenného keře je střední, habitus opakvejčitý, středně hustý. Plod je středně velký, elipsovitý. Slupka je slabá, žlutozelená, slabě ojíňená, téměř lysá. Výraznost žilkování je střední. Odrůda potřebuje silnější řez, jinak přeplozuje a plody jsou malé.

‘Kaptivátor’

Pozdně dozrávající odrůda. Stromkový tvar má řídké koruny kulovitého tvaru. Vzdrostnost pravokořenného keře je silná, habitus kulovitý, středně hustý, výhon beztrnný. Plod je malý až středně velký, hruškovitý. Slupka je středně silná až silná, červená, silně ojíňená, bez ochmýření a žlaznatých trichomů. Výraznost žilkování je slabá.

‘Karmen’

Středně raně dozrávající česká odrůda. V ČR byla registrována a odrůdě uděleny ochranná práva v roce 2007, šlechtitelem a udržovatelem je Martin Vrána ze Zborovic u Kroměříže. Stromkový tvar má středně husté koruny kulovitého tvaru. Vzdrostnost pravokořenného keře je silná, habitus kulovitý až příčně elipsovitý, středně hustý až hustý. Plod je středně velký až velký, elipsovitý. Slupka je středně silná, červená, středně ojíňená, středně ochmýřená bez

žlaznatých trichomů. Výraznost žilkování je slabá.

´Martlet´

Je středně ranou odrůdou a pochází z Velké Británie. V ČR byla registrována a odrůdě udělena ochranná práva v roce 2006, udržovatelem je firma Kocmanovi, ovocnářská farma, Mnichovo Hradiště. Stromkový tvar má středně husté koruny kulovitého tvaru. Vzdutnost pravokořenného keře je silná, habitus kulovitý, středně hustý. Plod je velký, elipsovitý. Slupka je středně silná, tmavě červená, slabě až středně ožněná, slabě ochmýřená bez žlaznatých trichomů. Výraznost žilkování je slabá.

´Pax´

Středně raná odrůda. Pochází z Velké Británie. Stromkový tvar má řídkou korunu kulovitého tvaru s tenkými výhony. Vzdutnost pravokořenného keře je střední, habitus kulovitý, řídký. Plod je velký, elipsovitý. Slupka je středně silná, tmavě červená, bez ožnění, slabě ochmýřená se žlaznatými trichomy. Výraznost žilkování je slabá.

´Prima´

Středně raně dozrávající česká odrůda, registrována v roce 2003, šlechtitelem a udržovatelem je. Martin Vrána ze Zborovic u Kroměříže. Stromkový tvar má středně husté koruny kulovitého tvaru. Vzrůst pravokořenného keře je silný, habitus kulovitý, středně hustý. Plod je velký, elipsovitý. Slupka je středně silná, žlutozelená, bez ožnění a ochmýření. Výraznost žilkování je slabá.

´Remarka´

Raná odrůda, pochází z Německa, registrována v roce 2003, udržovatelem je firma Ing. Pavel Voráček, Fytos, Plzeň. Stromkový tvar má středně husté koruny kulovitého tvaru. Vzdutnost pravokořenného keře je střední, habitus kulovitý, středně hustý. Plod je malý až středně velký, elipsovitý. Slupka je slabá, tmavě červená, slabě ožněná, bez ochmýření a žlaznatých trichomů. Výraznost žilkování je slabá.

´Rixanta´

Raná odrůda, pochází z Německa, registrována v roce 2001, udržovatelem odrůdy je firma Starkl zahradník. Stromkový tvar má středně husté koruny kulovitého tvaru. Vzrůst pravokořenného keře je střední až silný, habitus zploštěle elipsovitý, středně hustý. Plod je středně velký, kulovitý. Slupka je středně silná, žlutá až žlutozelená, bez ožnění, slabě ochmýřená. Výraznost žilkování je střední až silná.

´Rokula´

Pozdní odrůda, pochází z Německa, registrována v roce 2001, udržovatelem odrůdy je firma Starkl zahradník. Stromkový tvar má středně husté koruny kulovitého tvaru. Vzrůst pravokořenného keře je střední, habitus opakvejčitý, středně hustý. Plod je malý až středně velký, elipsovitý. Slupka je slabá až středně silná, tmavě červená, středně až silně ožněná, bez ochmýření, bez žlaznatých trichomů. Výraznost žilkování je slabá.

´Rolonda´

Pozdní odrůda, pochází z Německa, registrována v roce 2001, udržovatelem odrůdy je firma Starkl zahradník. Stromkový tvar má středně husté koruny kulovitého tvaru s dlouhými, tenkými výhony. Vzrůst pravokořenného keře je střední až silný, habitus kulovitý, středně hustý. Plod je malý až středně velký, elipsovitý. Slupka je středně silná, tmavě červená, v plné zralosti až hnědofialová, středně ožněná, středně ochmýřená, bez žlaznatých trichomů. Výraznost žilkování je slabá.

(Zahradaweb- Ing. Libor Dokoupil, Ph.D., ÚKZUZ

Ceny

Ceny ovoce v 15. až 16. kalendářním týdnu 2008

Ovoce	Ceny	
	Pěstitelské	Spotřebitelské
JABLKA tuzemská		
Melrose V	13 – 20	
I.	12 – 13	
Idared V	14 – 20	
I.	12,50 - 15	21 – 29,90
Jonagold V	15,50 – 22	
I.	13 - 15	28 – 31,90
Golden Del. V	15 – 22	
I.	12 – 14,50	26 – 29,90
Topaz V	14,50 – 16	
I.	13 – 17	
Zvonkové V	14,50 – 15,50	
I.	13 - 14	28
Gloster V	15,50 – 16,50	29,90 – 37,90
I.	13 – 14,50	
Goldstar V	14,50 – 15,50	
I.	13 - 14	
Rubín I.		26
Melodie I.		28
Gala I.		24 – 36,90
JABLKA dovoz		
Golden Delicious		28 – 39,90
Granny Smith		36,90 – 42,90
Jonagored		28 – 34,90
Gala		29,90 – 37,90
Gloster		28 – 32,90
OSTATNÍ OVOCE		
Hrušky dovoz		23,90 – 49,90
Citrony		48,90 – 59,90
Pomeranče		16,90 – 35,90
Banány		27 – 39,90
Vinné hrozny bílé		39,90 – 64,90
dovoz modré		39,90 – 69,90
Mandarinky		18,90 – 39,90
Kiwi Kč/ks		2 – 9,90
Grapefruit bílé		27,90 – 36,90
červené		24,90 – 39,90

(-IŠ-)

Pozvánka

Ovocnářská unie České republiky - Svaz skladovatelů ovoce

a

Zahradnická fakulta Lednice
pořádá tradiční **Workshop**

Skladování, zpracování a marketing ovoce

středa 21.května 2008 – 10:00 hodin

v aule Zahradnické fakulty v Lednici

Program:

od 9:30 - *prezence*

10:00 – 10:40 – Obsah ethylenu a těkavých aromatických sloučenin
v atmosféře chladírenské komory

Prof.Ing.Jan Goliáš, DrSc., ZF Lednice

10:40 – 11:00 – Nové možnosti ve zpracování ovoce

Ing.Josef Brettl, CSc., Brematech a.s.

11:00 – 11:20 - *přestávka, káva*

11:20 – 11:40 – Zpracování měkkého ovoce na ovocné šťávy

p. Tomáš Soška, sady Sosnová

11:40 – 12:20 - Problematika marketingu jablek

*Ing. Petr Procházka, Ing. Radmila Presová,
Ústav marketingu a obchodu, PEF MZLU Brno*

od 12:20 - Diskuse a Závěr

po skončení akce - *Oběd*

Vložné a stravné:

Členové Svazu skladovatelů ovoce 100,- Kč

Ostatní účastníci 400,- Kč

Úhrada vložného na místě v den konání akce !

Účast, prosím, potvrďte na přiložené návratce do pátku 16.5.2008 do kanceláře OUČR v Holovousích poštou, faxem na tel:493-692827 nebo e-mail: unie@vol.cz z důvodu zajištění oběda a občerstvení.

Upozornění pro členy Svazu skladovatelů ovoce:

Před zahájením Workshopu proběhne v době od 9:00 do 10:00 Valná hromada Svazu skladovatelů ovoce (viz samostatná pozvánka). Žádáme Vás o účast a včasný příchod !